

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

ea in qua est fractura ingestata relinquitur. Quemadmodum igitur in superius commemorata appensione, quia sustentata à mitella membri pars fracta sublimior, reliquæ oēs vtrinque depressiores, atque humiliores permanebant: merito distorqueri in superiorem partem totum cubitū dixit: ita nunc ubi fractura sola à mitella non sustentatur, ea pars membri sola cum deorsum fluat inclinatur, ac deprimatur: atque ut incuruetur cubitus eo loci, ac callo obducto in inferiorem partē distorqueatur, facit. atque hæc tota propolita huius orationis sententia est. Duæ autem huius orationis lectiones reperiunt, quæ verbis quidem ipsis maxime inter se contrariæ videri alicui possunt: si quis tamen diligenter advertat, in rebus consentiunt. Nam cum nonnulli suspensum cubitū, *i. μετέωρον*, insustentatū intelligant, quippe qui solo aere gestetur: alij vero è contrario suspensum pro mitella sustentato accipiant, eo quod extra mitellā est, deorsum inclinatur, humiliorque efficiatur, quod contrarium suspensio sit: merito duæ lectiones verbis inter se repugnantes, re autem & sensu inter se consentientes euaserunt. Cū. n. verbū /suspensum/ in contraria significata ab explanatoribus trahatur: iure fit, ut alij sine negatione /reliqua aut cubiti pars suspensa sit/ alij cum negatione legendū censeant /reliqua aut cubiti pars suspensa non sit/ prout vnusquisque verbum hoc interpretatur.

Oportet igitur ut mitella molli, quæ latitudinem habeat, & plurimam cubiti partem, & articulum ipsum manus æqualiter suspendamus.

In hac oratione prætermittas reliquas duas appensiones significat. eas in quibus, quæ cōmune illud habent, quod in extrema cubiti parte mitella subiicitur: proprium vero, quod vel iuxta gibbum tantum cubiti vel iuxta manus tantum articulum eadem mitella supponitur. Nam cum ante dixerit, cum circa solam fracturam circumiicitur mitella, & cum vtriusque extremitatibus applicatur, & postea in hac oratione moneat plurimam cubiti partem & articulum manus æqualiter à mitella sustentari debere: manifeste declarat se reliquas duas appensiones, quæ non recte sese habent, damnare: quippe cum neutra ipsarum articulum manus simul, & plurimam cubiti partem æqualiter firmet. sed propriam tantum de his doctrinam nullam tradit: præcipue quod quia, ut dixi, cum prædictis intelligitur: deinde propterea quod si deligatio recte facta sit, paruum admodum hæc læsionem afferre consueverunt. Ante dictæ vero duæ appensiones ob id valde præuæ censebantur, quod pars fracta contrario modo, quod vtriusque adiacentes afficiebatur: cum aliquando ipsa sola nulla alia sustentata sursum traheret: aliquid deorsum cæteris subleuatis sola ipsa dependere permitteretur.

GALENI IN LIBRVM HIPPOCRATIS DE FRACTVRIS COMMENTARIORVM LIBER SECVNDVS, ARGVMENTVM LIBRI

Curatio reliquarum fracturarum simplicium, luxationum, ac dimotionum, quæ in brachio, summa manu, pede, tibia, calce, & femore contingunt exponitur.

Si autem brachium fractum fuerit,

Nonnulli ex ijs qui librum hunc explanarunt, sicut in superioribus, modo totum membrum quod inter duos articulos gibbi cubiti videlicet & manus porrigit, modo longius ex duobus eius ossibus cubitū appellabant: ita brachium autem ab Hippocrate nuncupari & membrum quod est inter humeri & cubiti articulū, & os quod in ipso continetur. Alij membra quod quia ita nominari asserunt, sed ossa ipsa habere appellationem hanc negant. quippe cum ita nos quoque dicere consueuerimus, illi caput vulneratum est, aut mala, aut nasus, siue in sola cute læsio ipsa contigerit, siue altius penetrarit, ut vel membranam musculi, vel neruū, vel arteriā, vel venā offenderit. Sic cum dicimus brachium fuisse vlceratam affectionē eam in brachio contigisse declaramus, quod vlcus vocatur: quoniam vero in ratione vlcis caro comprehenditur, eam licet propria appellatione non expresserimus, vlcis tamen vocabulo significamus. quippe cum quæ in carne contigit, diuisionē, vlcus vocemus: ita ut cum dicimus, Dionis, si ita inciderit, brachium fuisse vlceratam, carnem tantummodo brachij significemus. Eodem modo cum fractum eidem brachium dicimus, affectum eum passum esse ipsum ostendimus, quam fracturam vocant, vnā vero cum fractura necesse esse aiunt, ut os quoque intelligatur. Sed, nisi hoc cum in nomine tantum & significato altercationē habeat, neque prodesse nobis, neque obesse ad fracturæ curationē quicquam potest. Quæ sequuntur, curationē quæ fracto brachio adhibenda est, nobis tradunt: quæ sanè, ut mihi quidem videtur, plana omnino ac clara est, non secus atque alia quæ superius de cubito scripsit. nam illa quoque præter paucissima quædam, dilucida fuerunt. tamen nos dum singulorum quæ ab eo fieri iubebantur, causas præponeremus, produximus orationem. quod licet

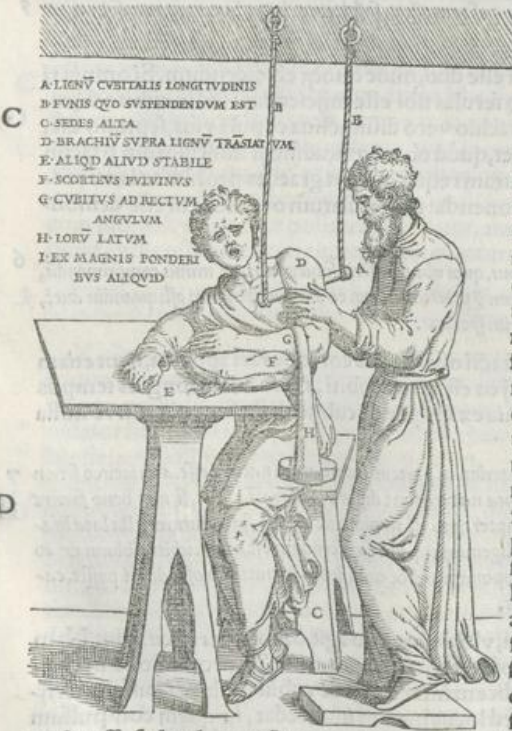
A licet à proprio explanationis munere aliquantulum abeat, consuetum tamen, vt dixi, explanatoribus est. Verū tamen cum has easdem ipsas rationes alibi ipse breuibus explicarit, neq; nos apponendam earum inuentionem, sed ordinem immutandum nobis esse duximus. Hic vero & p se considerata oratio manifesta est, & singulorum causam superius ante dictam habet, vbi de cubito agebatur. quippe cum hæc ad ea quoq; referantur, que generatim ibi consuluntur. Primum totius manus & brachij figuratio est, deinde extensio, postea cōformatio, post quā extremo loco positio succedit: siue aliquo modo collocetur, siue appēdatur. His igitur præcognitis, si pauca aliqua occurrerint, que aperta non sint, in sequentibus explanabimus.

2 Et porrectam manum quispiam in ea figura extendat: musculus brachij distensus deligabitur atq; ita efficietur, ut cum qui deligatus fuerit, cubitum inflexerit, musculus brachij aliam figuram habeat.

Huic orationi addenda ea sunt que superius dicunt, cum post deligationem musculus brachij aliam figurā acquirat, fieri vt nonnullæ ipsius partes violenter à fascijs cōprimant, aliæ laxas eas & diffuētes habeant: atq; inde contingere, vt ex cōpressione inflāmatio oriatur: ex laxitate membrum ipsum distorqueatur: quare figuratōnem manus minime esse mutandā, sed eandē semper seruādā à principio vsq; ad finē, sicut etiam prius dictū fuit. At si in ea figura qua deligaris, manū cōserues: sicut nulla deligatiōis pars aut laxior, aut astrictior reddetur: ita, quia ipsa figura praua est, vt superius demonstratum fuit, dolorem afferet, atq; ex eo inflāmatōnem excitabit.

B Insuper igitur brachij extensio hæc est: lignum cubitalis longitudinis, aut paulo breuius, cuiusmodi manubria ligonum sunt, ex utraq; parte sine deligatum suspendēdum est, tum hominis in sede alta collocati brachium transferendum est sic, ut sub ala manubrium aptetur ea moderatione, ut vix considere homo queat, sed ferè suspensus maneat. postea aliquid aliud stabile apponēdum superiecto scorteo puluino aut uno aut pluribus, quo ei altitudini satis sint, ut cubitus ad rectum angulum obliquetur. optimum quidem est ut lorum aliquod latum & molle, aut micellam latam circūiiciamus, atq; inde ex magnis ponderibus aliquid appendamus, quod intendere mediocriter ualeat: sin minus, homo aliquis prenalens ea figuratōne seruata cubiti ad brachium deorsum urgendo compellat.

3 Iustitia naturalis esse, vt proprium vniciq; nō ex lege, sed ex natura ipsius attribuatur, & in philolophia demonstratum, & superius etiā dictum iam est. dictum item præterea fuit iustā esse figuratōnem eam, quæ singularum membri partium proprium situm seruaret: eandēq; dolorem minime omnium aliarum afferret: quæ in brachio est, cum quis cubitum ita figurat, vt rectū angulum cum brachio efficiat. lubet igitur vt homo figurato ita brachio, in sede collocetur: atq; ante ipsum transuersum lignum præ tendatur tantum ac tale, quanta ac qualia ligonum manubria esse consueuerūt. *σκαφία*. n. rustica instrumēta appellat. i. ligones, quibus terra foditur, inter quæ sunt etiam quæ bipalia vocantur, hæc à cōminuendis glebis *μύροι* ab Atticis. i. rura nuncupantur. Vult autem præterea hoc lignum immotum permanere ita, vt neq; sursum neq; deorsum in opere ipso transferri queat: id quod fiet, si funibus ex utroq; capite annexis de sublimi aliquo loco suspendat. supra hoc transmittere brachium ægrotantem hominem iubet ita, vt trāuersum manubrium a se impingatur, homo aut ipse, cuius brachium fractum est, ita alte debet sedere, vt ferè suspensus sit. Vult enim eum sedere, vt operatiōi sufficiat, & non stādo delassetur: nō tamen depressum atq; humilē esse, sed ita vt quā altissimus

Iustitia naturalis esse, vt proprium vniciq; nō ex lege, sed ex natura ipsius attribuatur, & in philolophia demonstratum, & superius etiā dictum iam est. dictum item præterea fuit iustā esse figuratōnem eam, quæ singularum membri partium proprium situm seruaret: eandēq; dolorem minime omnium aliarum afferret: quæ in brachio est, cum quis cubitum ita figurat, vt rectū angulum cum brachio efficiat. lubet igitur vt homo figurato ita brachio, in sede collocetur: atq; ante ipsum transuersum lignum præ tendatur tantum ac tale, quanta ac qualia ligonum manubria esse consueuerūt. *σκαφία*. n. rustica instrumēta appellat. i. ligones, quibus terra foditur, inter quæ sunt etiam quæ bipalia vocantur, hæc à cōminuendis glebis *μύροι* ab Atticis. i. rura nuncupantur. Vult autem præterea hoc lignum immotum permanere ita, vt neq; sursum neq; deorsum in opere ipso transferri queat: id quod fiet, si funibus ex utroq; capite annexis de sublimi aliquo loco suspendat. supra hoc transmittere brachium ægrotantem hominem iubet ita, vt trāuersum manubrium a se impingatur, homo aut ipse, cuius brachium fractum est, ita alte debet sedere, vt ferè suspensus sit. Vult enim eum sedere, vt operatiōi sufficiat, & non stādo delassetur: nō tamen depressum atq; humilē esse, sed ita vt quā altissimus

quisq; esse sedendo potest, quin etiam medici ipsius causa, vt recte stando operetur, & non plerunq; inclinari deorsum cogatur, ipsi quoq; qui curatur, melius est, vt ita sedeat. nam cum ægrotantes in huiusmodi brachiorum extensionibus dolore affici consueuerint, fit vt propterea attrahentes sequantur, & sese attollant, neq; amplius pristinam sessionem suam seruent: atq; inde intentio omnis resoluatur. quod ne fiat, in extremo termino altæ sessionis hominem ferè suspensum collocandum censet, vt si paulo attollatur, stet, quod si fecerit, neq; seipsum latere, neq; alios possit, cum vero non lateat, rursus in pristinam figuram & ab alijs, & ex seipso etiam facile redu-

Septima Classis,

GGGGGGG iiii catur.

atur. Illud quoque accedit, quod si quis qui ita sedet, si stare velint, quae minima: humilibus, quammaxima mutatio fit: ut cum laesio aliqua ex mutatione illa eueniat, minima, si alte quis sedeat: maxima, si humiliter, euentura sit. Perpicuum etiam est eum ligno transuerso sub ala uti ea de causa, ne dum brachium extenditur, homo sequatur, atque ita intentione resoluat. Id quod nos absque ligno saepe numero facere consueuimus laqueis sub alam circumiectis: quorum sane capita retro intendenda sunt. tum aliorum laqueorum circumpositione in utraque partem os fractum distendimus, si manu facta intentio imbecillior sit, quam conueniat, nam ea aliquando sola sperandum est, ut res succedat, quemadmodum in pueris, ubi nullum laqueis est opus, ac multo minus machinis axes habentibus, quibus capita laqueorum circumuolendo efficere vehementiorem distentionem solemus, sed hoc modo distentionis in luxationibus plerumque utimur. Hic autem quem nunc adhibendum censet, huiusmodi est. Vult ut cubitus super aliquod aliud innitatur stabile, quod *ἑπεσπορ* vocat. id est eiusmodi stabilitatis, ut in eo desidere quisquam firmiter queat: supra quod scortei puluini iniiciantur, deinde ab inferiore extremitate brachii iuxta cubiti gibbum ponderosum aliquid appendi iubet, magnorum, inquit ponderum aliquid. id est *σαθμίσωρ*, ea autem sunt, quibus uti consueuimus, liberalia pondera ex aere, aut ferro, aut plumbo constantia, prius tamen latum aliquid lorum & molle, aut mitella aliqua valida ea parte circumiicienda, ex qua pondera haec appendantur.

Medicus uero rectus stans altero pede altiori loco firmato operetur, palmisque os componat, facile autem componatur, & dirigetur, propterea quod bona haec extensio est, si quis eam recte prepararit, deinde iniectis fasciae initiis supra fracturam deliget, & caetera omnia, quemadmodum prius monuimus, pertractet, & interrogationibus iisdem sciscitetur, & iisdem signis utatur, moderate ne se habeat, nec ne, & tertio post die soluat, & religet, & magis comprimatur.

Hunc habitum utpote stabiliorem ac firmiorem operanti eligit, quemadmodum in libro de iis quae in medicatrina aguntur, docuit in hunc modum scribens: Si uero stet, utriusque quidem pedibus ex aequo insistere oportet, sed agere altero inscendentem, qui utique ex parte operantis manus non sit.

Et septimo die uel nono ferulas circumdet, & si non recte positum esse os suspicetur, intra hoc tempus resoluat, & ubi recte composuerit, religet.

Id quod superius in cubito intelligendum tibi esse dixi, nunc quoque est dicendum. Si omnia rite euerint, in hoc praescripto temporis spacio ferulas tibi esse iniiciendas: sed in cubito septimo tantummodo die deligari ferulas iussit, in brachio uero disiunctiua copula usus, septimo die, inquit, uel nono ferulas circumdet, ob id uidelicet, quod ob magnitudinem musculorum brachii longiorem temporis moram partes circa fracturam requirunt, ut graciles prorsus ac laxae reddantur, tunc enim ubi eiusmodi euaserint, apponendarum ferularum occasionem esse demonstratum est.

Corroboratur maxime brachii os in quadraginta diebus, quos ubi excefferit, soluendum, ac minus comprimendum, paucioribusque linteis deligandum est, exquisitioreque quodam quam prius uictu, atque eo diutius utendum est: quandiu autem, ex tumore qui in summa manu extitit, coniectabis, uires eius spectans.

Callo colligari ac conferruminari separatas fracti ossis partes corroborari appellat, sicut etiam superius in cubito, quanto autem maius brachii os est quam cubiti, tanto etiam longius tempus ad callum contrahendum requirit, reliqua omnia ex iis quae de cubito dicta sunt, patent: ut nulla nostra explanatione indigeant.

Aduertere insuper etiam hoc oportet, brachium in exteriorem partem incuruatum natura esse, atque ideo si non recte curetur, solere distorqueri, nam reliqua etiam ossa quae natura sunt distorta, ubi fracta sunt, si non bene fuerint curata, distorqueri in eadem partem consuevere, quapropter opus est, ut cum tale quid suspicamus, mitella lata brachium circum circa comprehendamus ac circa pectus deligemus, atque ubi quiescendum est, inter cubiti gibbum & costas plagulam aliquam multiplicem, aut tale aliquid supponamus, hoc enim modo incuruatio ossis dirigi posset, cauendam tamen est, ne nimis in interiorem partem uergat.

Quae hac in oratione dicuntur usque ad finem, ubi de brachio agit, omnia perspicua sunt. Nam & causam distortionis in exteriorem partem ipse explicat: & quo modo ex propulsione in contrarium dirigatur, docet, tum plagulam multiplicem inter costas & cubiti gibbum ea causa intericiendam iubet, ne brachium costas attingat, sed locus medius intercedat, in quem compulsum brachium a constringente mitella corrigatur: dum naturalis curuatura in exteriorem partem distorta ex depressione in interiorem partem restituitur.

DE PEDE ET MANU.

Pes hominis nullis ac paruis ossibus, non secus ac summa manus, constat.

Conuenientia partibus totius manus & brachii cum cruris partibus quaedam est, quod n. in manu est brachium, id in crure est femur, quod in manu cubitus est, in crure est tibia, sic summa manus pedi

A nus pedi correspondet, sed nullum nomen proprium summae manus habent Graeci diuersum à manu, sicut pes diuersa à crure appellatione nūcupatur, merito pedem absolute dixit, neq; addidit summum, manum vero summam vocauit, vt à tota manu, quae brachium etiam totum apud Graecos comprehendit, distingueret, sed haec de nominum vsu satis: de rebus ipsis iam dicamus. Sequebatur, vt ad ea quae superius dixit, de summa manu tractationem subiungeret: sed ipse non de ea sola, sed de pede quoq; hic simul agit, ac plura etiam de eo dicit, propterea quod pes maiorē diligentia postulat. Ex multis igitur ac paruis ossibus vtraq; haec mēbra constare inq̄t: at nos duris ēt adiungemus, medulla, n. carent, ac fistulosa minime sunt, paruis lapillis perquā similia. Sicut autem totum brachium toti cruri respondet, ita manus cum pede conuenientiam habet, qualis enim in manu est prima pars palmae, quae καρπός dicitur, talis in pede prima pars plantae est, quam ταρσόν vocant, qualis item in manu palma est, id est μετακάρπιον, talis in pede est plāta, seu solum. Digtorum conuenientia, etiam si ego nihil dicam, satis clara per se est. Praeter hęc in pede ossa calcis sunt, vnde longior etiam de pede ab eo tractatio fit, quā de manu, quippe cum quae communia cum manu habet pes, prius commemoret, deinde quae propria, deinceps subiūgat. Prima igitur pars palmae octo, palma ipsa quatuor, digiti tribus singuli ossibus constituntur: vt omnia manus ossa septem & viginti sint, at in pede digitorum ossa quatuordecim habentur: duobus enim tantum magnus eius digitus constat, quinq; plantam explent: atq; ita simul omnia totidem quot in manus palma & digitis, id est decem & nouem sunt, nam licet palma vno osse à planta superetur: digiti tamen manus vno osse digitos pedis excedunt: atq; iccirco vtraq; partes pedis vtriusq; manus partibus pari ossium numero adaequantur. Praeterea in manu prima pars palmae octo cōstat ossibus: in pede prima pars plantae simul cum calce & talo octo etiam ipsa ossa habet. Ac calcis quidem os maximum omnium, quae in extremis his membris reperiuntur, & talo & tibiae substratum, totum fermē, quando stamus, corpus sustentat: ab anteriore vero parte cum tesserati seu quadrato osse, quod κνυβοειδής dicunt, dearticulatur: quemadmodum tali caput cum nauiculari, quod σκαφοειδής nūcupatur: quibus vtriusq; alia quoq; ossa, q̄ in prima praecipua parte plātae sunt, dearticulatione annectuntur. Et si quis velit talum pedi attribuere, in vtraq; extremitate mēbrorum, id est tam in manu, quā in pede, idem numerus ossium reperietur: vt modo docendi, non ipsa rerum natura inter se discordes sint, qui viginti septem esse in pede ossa, & qui sex & viginti esse tantummodo asserunt. si enim pedi talum ascribas, septem & viginti: si cum à pedis numero auferas, sex & viginti ossa tantum erunt. Hac de causa igitur recte dixit: Pes hominis ex multis & paruis ossibus, non secus ac summa manus, constat: vt pote ad eos sermonem habens, qui introducuntur, & dissectionem iam viderunt, atq; in memoriam eis reuocans ea quae ad praesentem rem vtilia iam didicerunt. Nō enim scire tantum oportet ex multis & paruis & duris ossibus vtraq; ex his partem esse constitutam, sed insuper & figura & magnitudo singulorum & respectus, quē cum vicinis habent, quae positura appellatur, memoria repetenda est: vt cum ex propria sede aliquid ex his ossibus exciderit, prompte ei occurrere valeamus.

9 Frangi autem non admodum ossa haec consueverunt, nisi in a cum corpore ab acuto aliquo aut graui vulnerato, sed vulnerata ut curanda sint, in ulcerationum loco dicitur.

Χρῶτα, quod hic corpus dictum est, Iones appellant, quicquid carnosum corporis nostri est: in quo maxime genere cutis & muscoli sunt: deinde membranae & viscera. at ossium genus χρωτῶν non vocat, sicut neque chartilagines, neque copulas. ita quoque Homerus vsus nomine hoc videtur fuisse, vbi inquit, Semper erit firmum generi ipsi corpus, & acre. & alibi.

D In antedictis igitur membris, quae sunt pes, & manus, non admodum frangi ossa solere absq; vlcere inquit: quod, n. ait vnā cū corpore vulnerato, idē significat, ac si cum vlcere dixisset: neq; refert in praesenti oratione vlcus ne an vulnus dicatur. In manu autē & pede carnis paucissimum, sicut in brachio & femore quamplurimum est, quocirca cum extrinsecus aliquid in manū & pedem incidit, quod confringere ossa ipsorū queat: partes hae facile patiuntur. Fractionis, n. ossium quatuor maxime generales causae sunt, nam vel aliquid est quod contundere potest, si vehementi impetu deferatur, id autē proculdubio corpus aliquod esse debet, quod durum substantia sit, & mole non exiguum, vel aliquid quod non cutem solum, vel quod aliquid etiā quod subest cuti vsq; ad ossa, sed quod ossa etiam ipsa diuidat: quod sanē malum ipse ἰδὲ γὰρ, quasi defensionem dicas, in libro de vulneribus capitis, vocat. Quinetiā ex alto loco desilientes nonnulli vel tibiae, vel femoris os frangerunt, quae sicciora ipsis, neq; admodum densa fuerint, nā in palestra nos quoq; vidimus ex circūtorione, hoc est κατὰ περικλασιν, ita, n. clare dici posset, fracturā contigisse, in quodam, cui cū fracta esset tibia vnā cū sura magno cū vulnere ossa denudata sunt. Fractura enim ea euenit, cum tibia cruri aduersarij luctantis per transfuersum fuisset subiecta ita, vt vtraque eius capita & iuxta pedem & iuxta genu deorsum violenter deprimerentur: id quod in lignis quoque quae à nobis ipsis circumtorquentur, videre licet, si enim ligna aliqua supra femur nostrum imposta ex vtroque capite deorsum vehementer manibus vrgeamus, frangi ea in media parte cernemus.

Quemadmodum

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

Quemadmodum igitur neq; magnum neque validum, sed paruum & imbecillum lignum circumtorquere ac frangere hoc modo solemus: ita si os infirmum sit natura, simili luctatione atque operatione medium dirumpi consuevit. At talis modus fracturarum in ossibus, q̄ in extremis longorū mēbrorū partibus sunt, non contingit, neq; si ex alto defiliat, neq; si in terram deferant, neq; si violenter pedē diuellant. huiusmodi. n. ictibus copulæ potius ossium, q̄ ossa ipsa franguntur: id quod ipsis cū ob paruitatem, tum ob durtiē magis euenit. Adde q̄ neq; extrinsecus aliquid vehementer ipsis impingens, facile ea pōt confringere, nisi & durtius ossibus ipsis sit, & magnitudine satis amplum. eiusmodi. n. cum est, neq; cuti parit, quæ admodū neq; cum acutū est, quod percuit. nā ēt id prius fecat ac diuidit quod ossibus superiectū est, q̄ ipsa attingat. vnde merito dixit ossa hæc absq; vlcere non admodū frangi. quoniam vero de fracturis cum vlcere in sequentibus tractaturus est, horum sermonem in eum locum differt.

Si vero quid ē sede sua motum fuerit, aut digitorum articulus, aut aliud aliquod os primæ partis plantæ, pellendū unumquodq; in suam sedem est, sicut & ea quæ in manu sunt.

Non quia prædixerit aliquid de ossibus, quæ in manu sunt, nunc ait/sicut & ea quæ in manu sunt: sed perinde ac si ita dixisset, pellendum unumquodque os pedis in suam sedem est, & simili modo ēt in manu faciendū est. Legitur aut̄ in nonnullis/pellendum/ in alijs depellendū. i. deorsum pellendum. nam reponendum in propriam sedem os esse inquit, quod motum fuerit. Mouetur aut̄ os, cum quæ ipsum cū vicinis colligant copulæ, abruptæ fuerint: sed non omnes tamē, quæ os circum circa continent, abrumpuntur. raro. n. profus id fit, vt relicta tota sua sede os læsum ad curte resiliat: & maxime si laxa sit, vt moti ossis impetui resistere nequeat. propterea enim in inferiorem pedis partem prominere motum os plerunq; non solet, quia crassa & dura cutis ibi est, quod vestigium vocatur. sed ob id quoq; quod quæ ictum inferunt, ex superiore parte ferē semper pedem percipiunt. tunc enim tantummodo in inferiorem partē os prolaberetur, si ex alto loco defiliens homo in asperas admodum aut acutas prominentias pedem impingeret. Quæ igitur vnde cunq; absoluta penitus sunt ossa, cum ē sede sua siue sursum siue deorsum excefferint, reponi in sedem difficiliter queunt. nam licet id fiat, quod raro prospere succedit, semper tamen laxam sedē habent. si enim rursus vehementius moueantur, cum copulas, quæ ipsa contineant, amplius non habeant, erumpent. At quæ ex parte copulis sunt annexa, ex parte soluta, perinde ac si abrupta sint, prominere consueuerunt: ea extento toto pede depellenda in sedem suam sunt.

Medendumq; ei est cerato, & plagulis, & linteis non secus ac fracturis: omnis tamen ferulis, eodem modo comprimendo, & tertio post die deligando, interrogetur item ille qui deligatur similiter ut in fracturis, constricta'ne an laxa deligatio sit.

Qualem curationem adhibere in fracturis iussit, talem nunc quoq; in manu & pede si motum os fuerit, tibi esse faciendam inquit. Nam & ab extensione incipere debemus, quo reponere ossa dimota valeamus: & vbi reposuimus deligare, eadem cura habita, vt absq; inflammatione pars ea seruetur, constrictumq; os repositum linteis detineatur. Hæc autem fieri recte nō posse superius demonstratum est: nisi sanguis, qui in affectis partibus est, ad initium & finem membri exprimat: ne ue alius eō affluat, prohibeatur. Præterea totam deligationem, quæ fracturis adhibet, exceptis ferulis, faciendam nobis censet: propterea quod partis natura quæ curatur, appositionem harum non admittit. quippe cum plana esse debeat superficies partium, quibus applicandæ ferulæ sint, cuiusmodi prima pars plantæ pedis minime est.

Sana autem in viginti diebus perfecte omnia sunt: nisi ea quæ cum ossibus tibiæ communicationem habent, etiā ipsa processione, confert uero ut per hoc tempus cubent: sed non tolerant, quin contententes morbum prius obambulant, q̄ conseruerint. ob id fit, ut pleriq; non integre conualescant, sed sepe labore commonescant, neq; id iniuria. Nā cum totum corporis pondus pedes uehant, quando nondum sani ingrediuntur, ægre cōsanescere articuli qui moti sunt, possunt: ac propterea interdum dolent quæ iuxta tibiā sunt, quæ uero cum tibiæ ossibus communicant, maiora alijs sunt: & cum dimota sunt, serius conualescunt. curatio tamen eadem est.

Cum ossibus tibiæ inquit, de tota tibiā uidelicet intelligens. ipsa processione autem ē directo significat: id quod cum in multis sæpe dixit, tum uero inferius ter eodem loco hoc nomine deinceps utitur, vbi de tibiā agit, cum inquit. Femoris enim caput superiorem corporis partem sustinet: idq; in interiori tibiæ cruris, non in exteriori est, sed ex anteriori tibiæ partis processione: tum reliqua corporis dimidia pars huic magis processione appropinquat, quàm exteriori.

Adde

A Adde quòd quòd est intrinsecus, crassius est, quàm quòd extrinsecus, quemadmodum etiam quòd in cubito est, ex processione parui digiti tenuius est, & longius.

13 Linteisq; pluribus & plagulis utendum est.

Consuetum est, ut reposita ossa in sede sua permaneant, lintea & plagulas adhiberi: præsertim, si locus ob inæqualitatem ferularum appositionem non admittat.

14 Et plerunq; hinc & inde deligandum, comprimendumq; ut reliqua omnia: ea parte maxime, qua motum os est, primasq; circumvolutiones linteorum eodem modo faciendum.

Superius iussit in fractorum ossium inclinatione, si in dextram prolapsa sint, in sinistram nos propellere ac retorquere: si in sinistram, e contrario in dextram reducere. in pedibus vero equalis plerunq; facienda deligatio est: quia in eis ossa, quæ à propria sede exciderunt, non in latus, sed vel sursum, vel deorsum ferri consueverunt.

15 In singulis autem resolutionibus multa calida aqua fouendum est. in omnibus enim noxæ circa articulos multa aqua calida perscindenda, at compressiones & laxationes iisdem temporibus eadem signa exhibeant, quæ etiam superius, tum religationes eodem modo fiant, hi autem in quadraginta maxime diebus sani perfecte euadunt, si cubare uoluerint, sin minus, ea quæ & prius dicta sunt, & magis quoq; patiuntur.

Vbi mitigari dolorem, laxariq; intentionem corporum vult, ibi plurima aqua calidæ perfusione uti præcipit. id quòd præcipue in huiusmodi affectionibus circa articulos faciendum est, quàm & nervosiores, & ossæ magis partes sunt: ut & ab inflammatione collidantur, & maiorem dolorem eo quod nervosiores sunt, sentiant. Noxas autem, id est σίτην, nocumenta & læsiones vocat, nam & σίτην δαεινόνονοκumento afflicti, ac lædi appellat.

DE CALCE.

16 At uero quicumq; de alto loco desilientes calce uehementi impetu firmati sunt, ijs ossa distant: & uenulae carne circum os contusa exuccantur: tumorq; superuenit, & dolor multus, os enim id paruum non est: & ex directo tibia pminet.

Exuccari venas inquit, dum vult significare effundi extra succum qui in eis continetur, id est sanguinem, ac sugillari. id quòd fit cum tunica ipsa contusa est. Quæ enim contunduntur corpora, vñionem naturalem amittunt multis ac paruis partibus ipsorum discerptis, è quibus etiã sanguis vñdequaque effunditur, at effluentem hunc sanguinem loca circum venam excipiunt, atq; ubi exceperunt, talem, qualis à principio erat, minime conseruant, nam mora quadam ibi nigrescit: perinde ac si foras effusus inueterasset. contingitq; affectio ea quæ θρόμβωσις, id est concretio sanguinis, nuncupatur, ex qua quidem affectione sanguis ipse, θρόμβος, id est concretus sanguis, & est, & dicitur: tum niger etiã colore fit, atq; inde etiam prae putrescit. Sed hæc quidem exuccatis & sugillatis grauissima contingere non possunt, si à natura superatus sanguis, mutetur: sicut fit in inflammationibus, quæ ad maturitatem perueniunt: siq; in pus cõuertatur. Vt autem natura, quæ in partibus insita est, sanguini dominetur, duobus his studendum est: alteri, ne inflammatio laborent partes: quòd quomodo fiat, superius didicimus: alteri, ut interfusus sanguis discutiat, atq; elidatur. Hæc igitur spectans Hippocrates particulatim deinceps omnia præcipit. Distant, inquit, ossa eorum qui ita desilierint, ac diducuntur, abruptis videlicet, quæ ipsa connectunt, copulis: quemadmodum paulo ante de ijs, quæ in prima parte plantæ sunt ossa, dicebamus. Calci autem à superiori parte talus annexus est: ab anteriore quòd κνρόδ'ες, id est tesserale seu quadratum, appellatur: quemadmodum talo ab anteriore parte id dearticulat, quòd nauiculare seu σκαφοειδ'ες dicitur. his vero vtriusq; quadrato, & nauiculari quatuor primæ partis plantæ ossa connectuntur. De quibus quidem omnibus ossibus tam pedis, quàm manus in commentario de ossibus satis demonstratum est.

17 Communicationemq; habet cum uenis & nervis opportunis. tendo etiam posterior huic ossi annectitur, hi cerato, & plagulis, & linteis, aqua item plurima calida curandi sunt, his inquam, & linteis pluribus utendum est, præter hæc alijs insuper est opus quòd optimis, & lenissimis.

Ossi calcis, inquit, communicationem nerui magni habent: id enim ei hic significat opportunum, sicut etiam venæ non parua. connectitur item posterior tendo, qui ex musculis carnosè posterioris tibiæ partis producitur. De his quoq; & in dissectorijs tractationibus, & in dissectione musculorum satis dictum iam est. oportetq; ea probe didicisse vnumquenq; qui percipere hæc vult, quæ hic ab Hippocrate traduntur.

18 Et si mollis forte cutis natura circa calcem fuerit, ita sinendum. sin crassa & dura, ut nonnulli habent, incidendum equaliter, atq; attenuandum, ita tamen ne vulnereatio efficiatur.

Cum prædicta affectio circa calcem, atque annexas partes accidit, periculum est ne & dolores magni, atque inflammatio non parua consequatur. Ossibus plena enim loca ea cum sint, neq; ex quibuslibet ossibus, sed admodum exiguis coarticulata, si parua aliqua ibi contingat inflammatio,

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

matio, fit, vt magni dolores ex compressione excitent. Adde q̄ innexus calci tendo satis magnus cū sit, si inflāmet in discrimen venit, ne conuulsione corripiatur, nerui itē magni hac parte cōstituti sunt, qui ossa attingunt: quē admodū in neruorū dissecōne didicisti. Quocirca cum alia, quæ ad curationem spectant, diligenter administranda sunt & in victus tenuitate, & in copia perfusæ aquæ: tū cutis inferior pars, q̄ vestigiū dī, incidenda est: atq; id moderate ita, vt in quibus dura est cutis, incisionis altitudo duritia ipsa terminet. adeo. n. in nonnullis pars ea occalescit, vt ne minimū quidē sanguinis profluere inde possit, nisi alte admodū scalper adigat. Illud igit vestigiū incidendū est qd̄ sanguinē non effundit: illi parcendū, qd̄ vbi primū incidimus, cruentari consuevit, afficit. n. dolore dū incidit. At neq; duritia illa cutis absolute ita secari debet, sed plane atq; æqualiter. vt aut æqualiter feces, tria tibi obseruanda sunt. lōgītudo incisionis, altitudo, & tertio loco interuallū. nā & æquales longitudine & altitudine inter se incisiones faciendæ sunt, & æquali quoq; intervallo inter se distātes: vt totū simili mō vestigiū inflāmationis tpe absq; molestia extēdat. scimus. n. oia q̄ inflāmatione afficiunt, distendi solere: distētiōes vero sicut dolores creare: ita quoq; inflāmationes ipsas augere, & cōuulsiones puocare. Quē admodū igit multa aqua calida p̄fusio adiecto copioso oleo cū distentionē remittat, magnope adiuuat: sic incisiones faciēdas excogitauit, q̄ ad tantā altitudinē descendāt, vt sanguine tñ præditā cutē nondū attingāt. Vtiliter. n. admodū leues has cutis incisiones cōmētus est. q̄ppe cū in alijs q̄q; partibus, cū magna aliqua inflāmatione infestant, scarificare cutē cogamur: partim vt aliqd̄ ex affluētia sanguinis, q̄ in inflāmatione est, demamus: partim vt p̄spirationes p̄curemus: atq; insup distētiōne soluamus, q̄ ex inflāmatione extiterat. At in pede magis quoq; ad scarificandā cutē deueniemus, et si nondū inflāmatio occupat: p̄pe q̄ ea durissima cū sit, extēdi in inflāmationibus nō pōt. quo circa cū distēdit, & dolore vehemētī ipsa afficit, & distētiōne adiūctas partes, & p̄cipue tendonē annexū collidit, qui ex vna musculi vnus carnosæ posterioris tibiæ partis neruositate exoritur: q̄ si in dolorē & inflāmationē incidat, piculū est ne toti musculo eadē imp̄tāt. at si id fiat, conuulsionē sequuturā esse verisimile est. Ob hęc igit oia debet vestigiū incidi, ac deinceps attenuari. i. tenue effici. id qd̄ efficit cū & duritia eius mollit, & copia detrahatur, q̄ vtraq; olei & aquæ multæ calidæ perfusione cōparant, si post eam ante deligationem oleo inungamus, quod tamen nulla astringendi vi p̄ceditum sit.

Bene autem hæc deligare non est cuiuslibet. nam si quis deliget, sicut cetera circa malleolos cōsueuerit: ita ut modo circum pedem, modo circum tendonem fasciam conuoluat: hæc constrictiones calcem separant, cui contusio accidit. 19

Bene, id est ἀγαθός, pro pulchre, quod καλός dicitur, & auctor hic & alij veteres sæpenuero vsurpant, deligandum esse circa calcem censet, sicut in fracturis solet, eos reprehēdens qui ita deligant, sicut sæpe consueuimus, cum vel medicamenta aliqua, aut cataplasmata, aut insuccationes contineri supra affectum locum volumus. Modus deligationis quem damnat, talis est. Initio fasciæ obliquo iuxta malleolum iniecto distributio in inferiorem partem pedis fit ante prominentem tibiæ extremitatem, quam talum vulgo appellant. atque inde rursus sub pedis vestigium per transversum traducta fasciæ, ac totum pedem vsq; ad oppositam partem complexa ex

A. INITIŪ FASCIAE
B. DECUSATIO AD LITERÆ X FIGVRĀ
C. CIRCŪVOLVTIO IUXTA MALLEOLŪ

A. INITIŪ FASCIAE
B. ORBICVLARIS CIRCŪVOLVTIO CIRCA PLĀTAM
C. DECUSATIO AD LITERÆ X FIGVRĀ
D. CIRCŪVOLVTIO IUXTA MALLEOLŪ

inferioribus & anterioribus tali partibus sursum obliqua reducitur eum ipsum attingens, quem admodum prius etiā quando deducebatur. atq; ita dum eadem distributiōe vtimur, necesse est, vt in anteriore parte pedis decussatiōe facta sibi ipsi fasciæ cōcurrat ad X literæ figurā. tū inde circūuoluta iuxta malleolum ad eundem locum vnde inceperat, defertur. sicq; iterum h̄isdē his obductionibus, quas dixi, conuoluitur, quoad ad principii reducatur. ac tertio quoq; eodē mō distributa, ac malleolo circūducta initiū repetit. H

Nonnulli tamen vbi sub vestigium per trāuersum inuoluerunt, non statim eam oblique ad malleolum sursum reducunt: sed prius orbiculari conuolutione ad primam partem plantæ, id est τασόν: quemadmodum alij ad malleolum orbiculariter circūducunt, vt obliquæ fasciaciones à circularibus comprehendantur.

Quæ igitur hic fieri solent conuolutiones fasciarum huiusmodi sunt, quæ antedictis affectibus minime sunt accommodatæ: propterea quod neque aliud quippiam ante fascias subijcitur, quod continere deligatio debeat: neque calx læsione vacat, vt in illis in quibus deligatio

A tis hæc admittitur: sed primus ipse, affectus est. Quare hic deligationis modus calcem separat, id est in calcem ipsum sanguinem elidens, eum à deligatione excludit: cuius contrarium erat faciendum, ut scilicet deligatio è calce in vicina loca sanguinem exprimeret. id quod circumiectio linteorum sola ea facit, quæ fracturis accommodata est, ut superius didicimus: qua nunc quoque vtendum esse censet.

20 Atq; ita periculum est ne os calcis sideretur.

Totam substantiæ vniuscuiusque partis corruptionem siderationem, id est σφάκελον, veteres appellant: sed in partibus carnosis alijs quoque nominibus eandem vocat. Quin ipse etiam tum putridam carnem, tum marcidam, tum vitiatam dicit, alijsq; huiusmodi nominibus nuncupare consuevit: de osse vero quod in tota substantia vitiatum, siderationis seu sphaceli nomine vti solet. tale autem vitium ossibus contingit, quando adiacens caro prauas sanies producit, quibus ipsa madefaciendo corrumpit.

21 Quod si sideretur, morbus is idoneus est ut euo duret.

B Aeuum totam hominis vitam hic dixisse perspicuum est, estq; sensus huiusmodi: Si calx forte sideratus ac vitiatum fuerit, insanabilis morbus euadit, lætioq; ex ea re toto vitæ tēpore perdurat.

22 Nam & alia quoq; sunt, quæ non hoc modo siderantur, sed in cubatione, ut cum nigrescit calx ex figurationis negligentia: aut ex iulnere periculoso & diuturno in tibia, aut femore, quod communicationem cum calce habeat: aut ex alio morbo, cum diutina respiratione contigit, sed tamen his quoq; huiusmodi vitia longinqua & molesta eueniunt, & quæ sepe rumpantur: nisi diligenti studio, & multa cum quiete curentur, nã quæ hoc modo siderantur, præter aliam lesionem, pericula quoq; magna corpori afferunt.

Non modo inquit, ex antedictis affectionibus os calcis vitari consuevit: sed diuturnis quoq; cubationibus, quas respirationes vocat. Nam negligenter collocatus & iacens calx sæpenumero nigrescit: negligenter autem iacet, cum supra durum aliquod positus est, nec frequenter attollitur, sed semper à subiecta re & calefit, & compingitur. Vnde tollendus est, faciendaq; è lana molli rotula, quam strophium nonnulli vocant, quæ pro ratione magnitudinis calcis sinum in se habeat: supraq; eam firmandus ita calx est, ut inferior eius pars suspendatur: atq; ita & sine collisione maneat, & perspiret, & sine calefactione conferuetur.

23 Febres peracute eueniunt, continuæ, tremulæ, singultuosæ, mentem attentantes, paucorumq; dierum, & perimētes.

In sideratione calcis hæc contingere inquit, non quia os ipsius corrumpatur: nihil enim ex superioribus simul cum hoc existit, cum ex sua quodq; ratione formam propriam habeat: sed quia quæ circum ipsum sunt corpora, ipsumq; tangunt, annexaq; ei sunt, cum ex vitio eius læsionem percipiant, superioribus partibus eam participant. Nam tendo, qui cum calce connectitur, infirmatus musculos totos carnosæ posterioris partis tibiæ, ex quibus oritur, contagione mali procul dubio afficit. hi aut affecti, in nervos statim qui in eos disperguntur, morbū diffundunt, nec non èt in arterias. at cū arterijs cor, cū nervis cerebrū pati necesse est. Quocirca cum cor innati caloribus sit, cerebrum rationandi vim in se habeat, muscoli membra voluntarijs, quæ vocantur motionibus moueant: cōsentaneū est, ut ex corde affecto febris: ex cerebro deliria: ex musculis tremores & conuulsiones: ex stomacho qui plurimum neruorum est particeps, singultus oriantur.

24 Venarum item sanguifluarum liuores, nauſationes, gangrenæ ex compressione existunt: atque hæc etiam absque alia sideratione, hæc autem quæ uehementissime contusiones sunt, dicte nunc sunt, sed pleraque leniter contunduntur, neque ullum multum meditationis studium requirunt, modo recte tractentur, ubi tamen magna contigisse illis uidebitur, & antedicta faciendæ sunt.

Sanguifluas venas eas appellat, quæ magnæ sunt, quibus ruptis sanguinis eruptiones contingunt: id quod ex paruis euenire non consuevit. nam & paucus ex huiusmodi sanguis effunditur, & cito ad oras ipsas diuisionis coalescit, nec momentumq; non affert. Nauſatiōes autem, i. ναυσιασμοίς ferè appellat in venis, quas superius exuccationes, hoc est sugillationes vocauit: cū venæ mororum qui nauſeam patiuntur, & propterea euomunt, sanguinem expuunt, ac quasi euomunt, tum ex propria imbecillitate, quam ex inflammatione contraxerunt, tum ex ipsius sanguinis copia, & prauitate, quem in huiusmodi affectiōibus corrumpi manifestum est. ναυσιασμὸν ἢ πρῶντιαν id est nauſeare lones dicunt. vnde ναυσιασμοίς. Gangrenas vero emortuarū venarū torporem nominat, qui ex nimia inflammatione consequitur. Atq; hæc omnia, inquit, ex praua deligatione eueniunt, quæ duo præcipua mala efficit: cum & separet calcem atq; excludat, ita ut nudus remaneat: & reliquas partes vehementer comprimat. Meditationem autem, hoc est μελέτην ipsum diligentiam appellare manifestum est: cum apud Ionas vsitatum hoc sit: & ipse etiam sæpe hoc nomen in hanc significationem accipiat.

Et

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

Et deligatio adhibenda, quæ calcem plurimum circūuoluat, & modo ad summas partes pedis, modo ad mediās, modo ad tibiam lintea circumdet, uicina quoq; omnia insuper & hinc & inde deliganda sunt: sicut superius etiam dictum est, nec uehemens compressio est facienda. B
25

Deligationem approbat, quæ contraria ei est, quam superius damnauit, plerisq; consuetæ: qua fiebat, ut ex alijs pedis partibus sanguis ad calcem exprimeretur, debet enim e cōtrario e calce ad alias partes humorum affluentia elidi, calce ipso deligato, sicut in fracturis prius faciendū docuit, plerisq; linteorum conuolutionibus ei circūiectis: ita tamen ne uehemens compressio efficiat. C
26

Multis tamen linteis utendum est.

Stabilitatem deligationis vel compressione, vel multitudinelinteorum censere esse faciendam, dictum à me etiam superius est.

Melius autem est ut ueratri potionem, aut eodem die, aut postero exhibeamus: ac tertio post die soluamus, & tunc sus religemus. D
27

Veratrum exhibet non solum ut excrementitios humores euacuet, verum etiam retrahendi atq; auertendi causa. Album enim proculdubio dat, quod uomitus ciet, ut prius ex toto corpore in superiorem ventrem attrahat, quam in intestinorum anfractus deferatur. Nam album esse id, quod dandum censet, ex his, quæ subdit, innotescit, cum inquit: Sed si febre quidem uacat, medicari eum e superiori parte debemus, sicut dictum est: At enim in ijs qui ita sunt affecti, sicut & euacuare superuacua, & in cōtrarias partes ab affectis locis humores auertere, quam maxime prodest: ita an id ueratro albo faciendum sit, non constat. quippe cum strangulare interdum soleat, cum in corpore multi, & crassi, & lenti humores continentur. iccirco prius dissoluendi hi sunt attenuate uictu, de quo integrum nostrum commentarium habes, exhibere enim ueratrum prius quam uictu corpus præpararis, periculosum est: cum in plerisq; qualibus humoribus abundet corpus, ignoretur. Sed fortasse tutò tunc ueratrum album exhibebat, ob uictum, quo homines qui ab eo curabantur, uti consueuerant, non voluptuosum, & mollem, sed & multis laboribus occupatum, & cibus contentum paucissimis, ita ut crassitudo humorum colligi minime posset: quam otia & repletiones procreare certum est. Nam si robur quoq; quod ex eo uictu comparabatur, consideres, adhuc magis ueratri potionem tradere ei concedes: quippe cum eius tempestatis homines afflictationibus resistere ualere, quæ ex uomitibus proueniunt. E
28

An recrudescant nec ne notæ hæ sunt, cum sugillata uenarum, & nigrefacta, & uicina his subrubra & subdura efficiuntur, ne recrudescant periculum est.

Maligna uitia recrudescencia, id est παλίγκοτα, appellat, & recrudescere, quod est παλιγκοτά-
ven, quali rursus crudum fieri, atq; in pristinam malignitatem quippiam redire, ac rebellare. No-
tas te docet malignitatis propositorum affectuum, de quibus est sermo, quæ ortum inflammationis præ se ferunt, qui ante omnia cauendus est. Cum igitur inflammatio omnis rubicundiorē, & durio-
rem cutem efficiat, neutrum horum fieri in affectis locis debet: sed mollia esse, ac subuitidia sugillata oportet, uult enim ut sine inflammatione suppurent. Quare, si mollities inest membris, & rubor abest, non esse inflammatum locum significant. si autem neq; ruborem, neq; nigritudinem habeant, suppurare manifestum est. rubor enim inflammationem indicat: nigritudo materiam à natura neq; superari, neq; concoqui: sed sanguinem in coagulationem abiisse: quod ei etiā si extra corpus effusus fuerit, immoranti contingit, sed extra tamen, nūquam amplius suppurat, in corpore, si valida fuerit natura in pus conuertitur: sin minus, eodem modo sicut extra: quin et magis, propterea q̄ locus in quo continetur, calidus est, putrescere consueuit. F
29

Sed si febre quidem uacat, medicari eum e superiori parte debemus, sicuti dictum est: quicumq; item continua febre non laborant, nam si continua sit, medicandum non est: sed à cibus & sorbitionibus abstinendum: potioneq; utendum, aquæ, non uini, sed mellæ.

lem p. aph. com. ca. 22. ca. 27. ca. 28. ca. 29. ca. 30.

Mos ei est, ut φαρμακὸν εἶναι, id est medicari, non de omni medicamento exhibitione intelligat: sed de eorum tantummodo, quæ purgāt. Iussit nunc eodem die, aut postero dari ueratrum prius quam uidelicet aut partes affectæ inflammari, aut homo febricitare incepisset: quin etiam si febris anteuertisset, modo leuiter afficeret, eodem modo exhibendum esse censuit, nos uero ne febre quidem uacuo dare ueratrum audemus. Si febris autem uehementer infestet, ipse etiam non dat: sed exquisitissimo quoque adeo uictu ægrotos nutriendos monet, ut eis neque cibos, neque sorbitiones ullas exhibeat: sed sola potione uti uelit, non uini illa quidem: id enim perspicuum est, etiam si ipse nihil de uino prohibendo scripisset: sed mellæ, quæ est aqua mullæ austera, quæ δξύλυκός dicitur, & aquæ mullæ. hos enim potus in tenuissimo uictu adhibere consueuit: & tertium quoque præter hos acetum mullum: quod ex melle & aceto conficitur, at mella dulcissimorum fauorum dilutum & decoctum est: quod etiamnum in græcia fieri in hunc modum solet. fauos

A let. fauos expresso melle in ollam mundam aquæ plenam iniiciunt, ac macerant: deinde eatenus decoquunt, quoad satis ipsis visum fuerit, vt faui humorem omnem quem in se habent, decoctura in aqua deponere poterint: postea ita recondunt, ac seruant, vt tunc æstate, vt potu sitim sedante, aqua frigida adiecta. Hac igitur mella vtendum etiam Hippocrates iubet: & si ea nō adest, aqua mulla, nam acetum mullum adhibere, cum neruosa partes laborant, nō expedit, quippe cū acetum neruos attentet, vt & experimēto compertum est, & ipse etiam declarauit. In quibus autem vsus aceti mulli admittatur, in libro de victu in acutis edocuit: quem librum nonnulli aduersus Cnidias sententias, alij de cremore hordei, neutri recte inscribunt.

30 *Si autem futurum non est, ut recrudescat, sugillata & nigrefacta, & circūvicina subuiridia, & non dura apparēt.*

Iam hæc potestate fuerant significata illis verbis superius cum dixit cum sugillata venarum, & nigrefacta, & vicina his subrubra & subdura efficiuntur, ne recrudescant periculum est subduris enim & subrubris opposita nunc subuiridia & non dura scribit. subuiridia enim fiunt cum paulatim in pus conuertitur materia: non dura, cum non magna inflammatione afficiuntur. hæc siquidem etiam fuit causa, vt interfusus sanguis in pus conuerteretur.

B Bonumq; hoc testimonium est in omnibus sugillatis quæ rebellatura non sint.

31 Bonum dixit eo significato quo certum, stabile, verum, & perpetuum. Testimonium vero pro signo posuit, propterea quod testificatur, & opinionem nostram, quam in præsentia hac descriptione nos docet Hippocrates, confirmat. Inquit autem hoc certum esse signum non solum in sugillatis circa calcem, verum etiam in alijs quoq; omnibus: atq; id merito, non enim ex indicatione horum membrorum, sed ex ipsa sugillatione cognoscitur. periculum igitur non æquale sugillatorum malignitas affert: quippe cum ex membrorum natura in quibus fiunt, varietas quædam ipsorum existat. Exortum tamen non ex membris habent: sed ex eo quod sanguis interfusus nō suppurat. non suppurat autem sanguis, cum inflammatio magna superuenit, aut ex prauitate deligationis, aut ex humorum malignitate & multitudine: quam ipse quidem exinanitiōe per medicamenta, nos sanguinis missione emendamus: qua quidem vel sola cur contentus non sit, non video, cum & eam agnoscere, & talibus in affectionibus adhibere videatur. inquit enim in libro de articulis cum contusiones costis accidentes curat, præter alia, quæ facienda censet, etiam hoc: Tum vena ad cubitum secanda est.

32 *At quæcumq; cum duritia liuescunt, ne nigrescant, periculum est.*

Sanguis in terram effusus aliquando diutius permanet, aliquando flauior euadit, aliquando in nigricantem conuertitur, quandoq; etiam niger prorsus fit: quod ei contingere verisimile est, cū ex aere ambiente, qui vel serenus, vel caliginosus, vel humidus, vel siccus, vel calidus, vel frigidus cum sit, varietates eas colorum efficit: tum ex singulorum hominum natura potissimum diuersitatis huius causa existit. quippe cum nonnullis sanguis magis melancholicus sit, alijs pituitosior & aquosior, quibusdam eiusmodi, vt flauæ & pallidæ bilis quæ plurimum trahat. Sic quoq; in animalium corporibus sanguis è venis effusus, cum à natura superatur, & in pus à continentibus eum partibus mutatur: in varios abit colores. interdum enim eo tempore liuidus apparet: propterea quod liuidus color medius est inter planè nigrum, & aliquem alium ex floridis, cuiusmodi est præcipue ruber & flauus. Liuidus igitur hic color, vel ex floridis in nigrum abeuntibus exurgere consueuit, vel ex nigro in album cedente: quando videlicet in pus iam conuertitur. sæpenumero enim videre licet, quæ antea erant nigrefacta, inter initia puris liuida apparere, ac paulatim à nigro recedentia ad colorem ignis tendere, atque effici subinde albiora: puris siquidem color cinereus est. Nūc igitur Hippocrates differentiam quandam sugillatorum tibi tradit, cum liuida apparent, si enim cum duritie sint liuida, inflammata esse membra ostendunt: sin absq; duritie liuorem præ se ferunt, inflammationem abesse declarant. Cum itaque inflammatione carent: & naturam esse præualidam, & sanguinem è venis effusum concocturam, & in pus conuerturam esse indicat: Cum vero inflammata sunt membra, ex eo infirmitatem naturæ arguunt: quæ tum ex imbecillitate partium inflammatarum, tum ex copia prauis humoris, qui in eis continetur, sugillatum concoquere, atque ad pus perducere nō potest, vt nihil aliud super sit, quàm vt nigrescant, & corrumpantur.

33 *Danda uero opera est, ut paulo altius reliquo corpore plerumq; pes constituatur, qui profectò si quiescat, sexaginta dierum spatio consanescit.*

Si humiliori figura pes collocetur, è crure eò sanguis influens inflammationem faciet. si altior sit, influere in eum nihil poterit. atque iccirco omnino altius constituendus est, non tamen multo, quippe cum ex tali situ, si diutius maneat, dolor, ex dolore vero inflammatio oritur. Figura igitur, quæ dolore vacet, terminus sublationis ac finis tibi erit. eam autem inuenies, si quando

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

do paulo altius sublatus pes fuerit, æger sibi intendi eum senserit.

B

DE TIBIA.

Iam uero tibia duo ossa sunt: quorum quidem partim multo tenuius alterum altero, partim nõ multo tenuius est. 34

Hæc uerba attestari ijs uidentur, qui cubitum & brachium, tibiam & femur, non totum id quod ex ossibus, & reliquis partibus compositum est, sed ossa sola appellari ab Hippocrate asserunt: nõ tamen hanc tantummodo, sed illam quoque esse horum nominum significationem uerba hæc declarant. Quare fieri potest, ut duplici modo huiusmodi omnia ab Hippocrate appellentur: quem admodum illi opinati sunt, qui modo de ossibus & circumiectis omnibus sumenda esse hæc censent: ut tibia tota ea pars nominetur, quæ inter articulum qui ad genu est, & pedem protenditur. quam sanè duobus ossibus constare, quorum alterum tibia, alterum sura nuncupetur: & crassius tibiam, tenuius suram esse: necnon mediam in toto hoc membro ac carne carentem partem, quæ desuper deorsum in longitudinem porrecta in gracilioribus conspicitur, quæ ἀντιπροσώπιον, id est anteriorem tibiæ partem uocant, tibiæ esse non suræ partem, & quæcunque alia de ossibus his cognitu digna, explicata omnia in commentario nostro de ossibus sunt, quod ad eos qui instituuntur, conscripsimus.

F

Coniungunturque inter se iuxta pedem, & appendicem communem habent. 35

Verbum commune quod hic inquit, nõ ita intelligendum est, ut continuam esse appendicem, atque unam prorsus significet: sed duas simul ita coniunctas & connexas, ut unius speciem præ se ferant. ita enim inter se communionem habent appendices, ut una esse videatur. Partes autem horum ossium postremæ, quæ nudæ eminent forma rotundæ, à nonnullis non recte tali appellantur. nam cohærens tendo talum intus continet ita occultatum, ut & tactui & uisui lateat.

Neque ex directo tibiæ coniunguntur. 36

Non coniunguntur duo hæc ossa tibiæ ex directo & per rectitudinem tibiæ: id est per longitudinem non cohærent, neque attingunt se mutuo ea parte, atque inter se colligantur.

Iuxta femur uero coniunguntur, & appendicem habent, & appendix discriminationem. 37

Tibiæ caput in dearticulatione genu, quam suræ multo plenius est: unde appendix tota tibiæ esse tibiæ uidebitur. ab exteriori parte autem sura ipsi est subnixæ. discriminationem uero habere inquit, prominentiam, quæ in medio est, nerueam & cartilagineam, discriminationem appellans: quæ uidelicet femoris tubercula, quæ sese in tibiam inferunt, discriminat ac distinguit. hæc sæpe in inueteratis mortuorum cadaueribus putrescit: ut decipiantur nonnulli, falsumque ab Hippocrate de ea dictum fuisse existiment: sed in recentibus cadaueribus apparet.

G

Longius autem alterum os paulo est, quod est è regione parui digiti, ac natura quidem ossium tibiæ eiusmodi est. 38

Ita ego scribendum censuerim: longius autem alterum os paulo est è regione parui digiti. nam si ita scripsisset Hippocrates, confirmaret appendicem circa genu communem utrorumque ossium esse, & non tibiæ solius: & absolute longius os suræ, non in inferiore tantum parte esse intelligeret.

At enim prolabantur iuxta pedem utraq; interdum ossa unà cum appendice: interdum appendix tantum dimouetur: interdum alterum tantum os. 39

Nonnulli medici luxari uel exarticulari, id est ἐξαρθεῖν, de ossibus intelligendum putant, quæ è sede sua penitus excidunt: prolabi uero de ijs tantum, quæ subluxantur, quod παραρθεῖν dicunt: id est quæ non prorsus è naturali dearticulatione excidunt, & non aduertunt quid in principio libri de articulis dicat Hippocrates in hunc modum: Humeri autem articulum uno modo prolabi in alam uidelicet noui. totum enim brachij caput è sinu, in quo dearticulatum est, excedit. neque esse in eo minor luxatio potest. quemadmodum ipse Hippocrates scripsit, causa etiam adiuncta: quam cum ad eum librum peruentum fuerit, ibi discemus.

H

Hæc tamen molestiam minorem afferunt, quæ in prima parte palmæ manus sunt, si homines quiescere patiuntur. curatio uero eadem quæ in illis est. nam ex extensione sicut illic repositio facienda est, quæ eo magis extendendum quo ualentius corpus hic subest. ut plurimum enim uiri duo satis sunt, quorum hinc unus, inde alter intendat: sin minus, uehementiorem adhibere extensionem facile est. 40

Non solum ijs, quæ sunt in prima parte palmæ, minorem molestiam hæc afferunt: uerum etiam ijs, quæ sunt in pede molestia multo minus sunt. Sed quia communem de pede & de manu tractationem fecit, propterea satis habuit nunc alterius tantum membri facere mentionem, quod prima & tibiæ

A & tibię & pedi correspondet. quantum enim ab ijs quę sunt in pede hæc deficiant, & maxime ab ijs quę in calce contingunt, quę longe sunt molestiora: paulo superius ipse declarauit.

41 Vel enim rotę modiolum, uel aliquid aliud ei simile defodere: deinde molli aliqua re pedi circūiecta eum latis aliquibus bubulis loris circumligare oportet: quorum capitibus ad pistillum, aut aliud simile lignum deligatis, lignūq; eius extrema parte in modiolum iniecta retorquendum est, ab alijs contra tum humeris reprehensis, tum poplite retrahendum.

A. ROTÆ MODIOIUS

B. MOLLIS RES PEDI CIRCŪIECTA

C. LORA LATA

D. PISTILLVM

E. AB HVMERIS RETRAHENS

F. A POPLITE RETRAHENS

Lignum quoddam defodiendum in terra cęset, quod caput uectis possit admittere, quo mēbri tibi facienda extensio est. Scire autē te existimo modiolū rotę, q̄ χουίς dicit̄, ab Ionibus ἠδύμῃ appellari: quo uti hic vocabulo Hippocrates, et apud Homerum quoq; iuenitur. Quia autē Hippocrates expedita ac prompta esse uult, quę uti lia ad curatiōē sūt: iccirco hic modiolū mēminit, q̄ locis omni-

bus qui ab hominibus incoluntur, suppetere facile nobis possit. eadem de causa pistillo ad extendendum loco uectis utendum monet. quo pacto autem utendum ipsis sit, ipse uerbis suis, si quis eis animum aduertat, manifeste explicat.

42 Fieri item potest, ut superiori corporis parti necessitas adhibeatur.

C Validas ac uehementes distentiones necessitates uocat, ut uolentiam ipsarum significet.

43 Quin etiam si uis, lignum teres laeuigatum alte defodere potes, atq; inde partem ligni superextantem inter crura ad interfemineum applicare: ut prohibeat quo minus corpus eos qui iuxta pedes extendunt, sequatur.

A. LIGNVM TERES LAEVIQATVM

B. EXTENSIO A PEDIBVS

C. A LATERE CLVNEM RETRVDENS

Erectū hoc lignū stabiliter in terra defigit, ut qui extendit, sicut prædictū est, eo inter crura ad interfemineū offirmato extensioē minime sequatur. Interfemineū autem, id est πειρίουον, ea corporis pars uocatur, quę inter anum et initū pudendi mēbri interiacet.

Deinde ne ad crus qđ extēditur declinet: aliquis à latere assidere debet, ac clunem retrudere, ne corpus circumagatur.

In plerisq; exemplaribus post superiorē orationem hæc scripta reperitur: cum tñ tota sentētia intelligi etiam absq; ipsa queat. uult enim ut in medio duorū crurum ligno eo erecto offirmato affectum crus extendamus: retrudēte aliquo fursum hoies clunem ea parte, ne corpus circūactū atq; in alteram partem ppendens extendentibus cedat. quod cū fit, intentio omnis resouitur.

45 Si placet quoq; ad alas utraq; hinc & inde ligna affigantur: brachiaq; ibi porrecta seruentur, tum aliquis iuxta gemū apprehendat, atq; ita retro intendant.

Septima Classis,

HHHHHHH

Alium

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

A · LIGNA AD ALAS
B · IVXTA GENV REPREHENDENS

Alium modum te docet, quo reliquum corpus partē quę extenditur, non consequetur. sub vtrāq; alā defigi lignū vult, qđ oblitens ac renitens corpori, facit, ne egrotus deorsum trahenti cedat, ac sequat. oportet tamē, vt hic quoq; aliquis crus quod extendit, iuxta genu reprehensum sursum intendant.

F

Hoc etiam modo idem facies, si iuxta genu, aut circa femur alijs habenis deligatis

46

alternum rotę modiolum supra caput defoderis, habenisq; alteri ligno innexis, eoq; in modiolum defixo contraria ijs qui iuxta pedes intendunt, reduxeris.

Si dum crus sursum retrahitur, res non cedat: licet tibi ex habenarum circundatione idem efficere: si capita earum in superiorem partem adducta ad vetricem aliquem deligaris. oportet enim vt caput vetricis quod in terram defigis, subiectam aliquam concauam moram habeat, cuiusmodi est modiolus rotę, cui obiectus ea parte vetricis in contrarium intentionem faciat. Quod autem inquit contraria ijs qui &c. si scriptum fuisset in contraria tam sensu q̄ verbis plana esset oratio ac dilucida, quia vero contraria scriptum reperitur absq; præpositione, existimandum est, vel præmissam fuisse præpositionē à librario aliquo, vel ipsum Hippocratem hac voce absq; præpositione fuisse vsus, quasi eandem vim etiam sine ea habeat: vel loco aduerbiij contraria posuisse, perinde ac si contrarie dixisset.

G

Hac item alia ratioe, si placet, uti potes loco modiolorum, ad trabeculam mediocrem sub lectulo substratam hinc & inde capita lignorum offirmabis, ac reduces: atq; ita habenas intendes.

47

A · TRABECVLA
B · BACVLI A CAPITE ET A PEDIB' EXTĒDENTES
C · HABENAE

Duo modiolī antea, duoq; vetrices distentionem efficiēbant: vnus infra crus quod intendeat: alter supra caput. Quoniam vero, vt dixi, vult nos promptitudinem, facilitatemq; remediōrum comparare: alterum modū comminiscitur, quote ad inuentionem similium exerceat. nā si non affuerint modiolī: substrato ligno aliquo longo ad lecti lōgitudinem, in quo æger cubat, reliqua

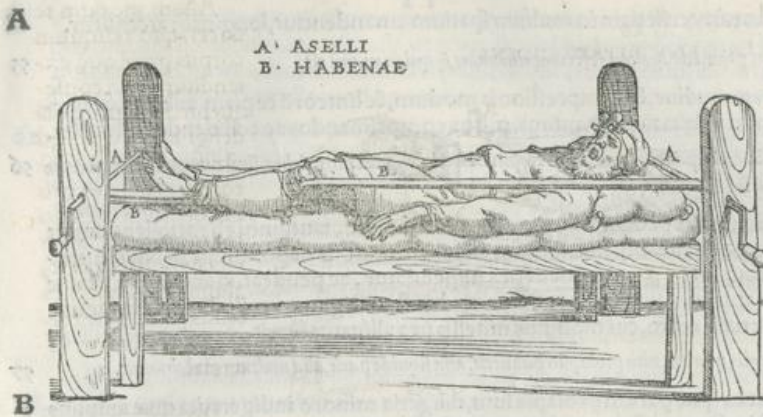
H

omnia, sicut superius docuit, faciēda tibi sunt, circundandę habenę ab inferiore & superiore cruris parte, ac baculis deliganda: tum vero loco modiolorum extremis ligni illius longi capitibus vteris: quibus ex vtrāq; lectuli parte à capite videlicet, & à pedibus mediocriter prominentibus vetrices obiectos reduces: atq; ita molitionem facies. Trabeculam lecto substratum lignum per longitudinem vocat, ac si paruam trabem dixisset.

Adde qđ, si vis, afellos quoq; hinc inde constituere potes, atq; illis extensionem ipsam facere. Sed multi quoq; alij extensionum modi sunt.

48

Axes

Axes ipsos alinos appellare consuevit, quemadmodum ife-rius cum dicit, alini circumactio. nūc igitur paruos axes ale-los diminutiua for-ma dixit, quas etiam fuculas vocant: sicut modo superius par-uam trabem trabecu-lā vocauit. Te enim non solum ad parabi-lia inuenienda, atq; vtenda esse exercita-tum vult: verum etiā ad ea, quæ apud me-dicos ad huiusmodi distentiones prapa-rata sunt instrumenta.

Axibus igitur nō per longitudinem corporis, quod curandum est, sed per transuersum hinc & inde cōstitutis: id. n. hoc significat, id est infra pedes altero, altero supra caput, eisq; habenarū extremitatibus circūiectis, ex eorū circūductione cruris distentionē efficiēs.

49 Optimum tamen est, ut qui in ciuitate aliqua magna medetur, is preparatū lignum habeat, in quo tum omnium fracturarum, tum omnium articulorum reponendorum necessitates omnes continentur, quæ ex extensione, & molitione fiant. fatiq; erit, si tale lignum sit longitudine, latitudine, & crassitudine, cuiusmodi columnæ quadratæ quærne fieri consueuerunt.

Instrumenti cuiusdam & machinamenti, quod vult medicum habere, mētionem facit, de quo, vbi fabricam eius docet in libro de articulis qui hunc sequitur, explanationē etiam nos faciemus. nunc ad reliqua quæ sequuntur, descendendum est.

50 Vbi igitur satis extenderit,

Posteaq; satis extenderit, crus videlicet: de luxationibus enim tibiæ circa talum loqui institue-rat: cumq; hucusq; de distentione docuerit, rursus ad id quod proposuerat, redit.

51 Articulum reponere facile iam est.

Ex huiusmodi eius loquutionibus inducti nonnulli articulum vocare eum dicunt capita os-sium, quæ in sinus dearticulantur: vt totum id quod ex duobus constat, qua ossium capita, quæ in porrectionibus & inflexionibus mouentur, inter se connectuntur, dearticulationem: ipsorum vero vtrorūq; ossium extremum alterius quod sese inserit, articulum: alterius sinus qui inser-tum excipit, acetabulū, & pupillam ab eodē appellari asserant. Sed hæc nominū ratio explodit.

52 Quippe cum supra pristinam sedem è directo suspēdatur. Dirigere igitur & componere manuum palmis, hinc supra id quod excidit, innitendo, inde infra malleolum veniendo, decet. Posteaq; reposueris, extensum ita, si fieri potest, deli-gandum est. Sin habene impediant, illis solutis, quo ad deligaris, distendendum est.

D Communem iam hic vniuersæ repositionis methodū ac viam tradit: quemadmodum à princi-pio in primo horum cōmentariorum libro nos etiam diximus, vbi de vtilitate extensionis age-bamus: fieri non posse asserentes, vt apte ossa reponerētur in sedem suam, nisi suspēsa à se mutuo fuissent. Simul etiam terminum docet, quousq; extendendum sit, cum enim satis iam esse tibi vi-sum fuerit, vt suspensa esse à se mutuo possint, ab extensione desistes.

53 Deligare autem eodē modo debes initia similiter supra id quod excidit iniiciendo, conuolutionesq; primas eodē in loco quæ plurimas faciendo, ac plagulas plurimas ibidē imponendo, necnon eadē in parte maxime comprimendo.

Deligationis fracturarum, quā superius ostēdimus, capita hic summam cōmemorat. Sciēdū autē est, luxationes quæ in manu, & pede, & calce, necnon circa malleolos contingūt, esse deligan-das modo deligationis qui fracturis adhibetur. vnde etiā hoc in libro oia hæc cōtinent. Caulani vero, cur siue fractura, siue luxatio euenerit, eadē deligatione vtendum sit, superius didicimus.

54 Insuper autem hinc & inde satis multum deligandum est.

Hoc, in libro de ijs quæ in medicatrina sūt, ita dixit. At deligatio multam sani loci partem oc-cupet, cuius causa antea explicata est. Melius qppe est, vt affectū loci humores, nō modo in adia-

centes partes exprimentur: verū etiam in multum spatium amandentur, longiusq; arceantur. **B**

Magisq; hic articulus in prima deligatione est comprimendus, q̄ qui in manu est. 55

Pro articularum magnitudine, & compressionis modum, & linteorū copiam adhibet, & nervositatis eorum, & sensus habita ratione, minus, n. hos comprimendos ac collidendos esse cēset.

Vbi autem deligaris, superius quidem q̄ reliquum corpus haberi deligata pars debet, situs tamen is servandus, ut pes q̄ minimum suspendatur. 56

Paulo quidem sublimiorem pedem reliquo crure esse debere, tantumq; esse attollendum, vt musculi distentione non afficiantur: prius dictum etiam est, nunc de depositionis stabilitate preceptum subiungit, iubetq; vt ne parum q̄dem pes suspendatur, ac pendeat. id autem fiet, si lanæ molles vnde quaq; ipsi apponantur: imaq; eius pars, vbi est vestigium, molli aliqua re firmetur, aut puluino, aut ligno etiam recto, cui mollibus mitellis pes alligatus fuerit.

At corporis attenuatio talis, qualem vim prolapsio habuerit, alia siquidē parū, alia multum prolabuntur. 57

Perpicuum est, sicut ea quæ parum prolapsa sunt, diligētia minore indigere, ita quæ amplius excellere, & victum, & reliqua omnia exactiora requirere, quibus corpus attenuatur. **F**

Pleniq; & magis & diutius in vulnibus curam, q̄ brachiorum attenuandum est, maiora enim hæc & crassiora illis sunt, quinetiam necesse est, ut quiescat corpus & iaceat, religare vero articulum tertio post die neq; quod prohibeat, neq; quod urgeat, quicquam est, reliqua omnia simili modo ut in preteritis curanda sunt. Et si quiete cubauerit, quadraginta dies satis sunt: si tantum in suam sedem ossa rursus defecerint: at si quiescere noluerit: & curare non facile utetur, & deligationem in multum tempus cogetur adhibere. 58

Ipsæ causam præcepti huius sui subiunxit, cū dixit: maiora, n. hæc & crassiora illis sunt, & præterea tertium est, q̄ hic iacendo, non vt in manuum læsionibus, deambulādo homo sanescit. atq; hæc de omnibus articulis dicta nobis in vniuersum esse existimamus.

Quæcunq; autem ossa non perfecte in sedem suam desident, sed aliqua ex parte deficiunt: ea temporis processu attenuantur. Coxa, & femur, & tibia, si intro prolapsa sint, exterior pars: si extra, interior attenuari consuevit. 59

Si aliquod ex sanis etiam membris aut in diuturna quiete detineas, aut raro moueas, tenuius q̄ prius erat, efficitur. Motio siquidem corpora calefacit, & vires eorum corroborat, ita vt partes eorum nutriantur, ac pinguescant. Cum igitur aliquid prolapsum nō recte fuerit repositū, peius motiones efficiuntur, atq; id magis in opposita parte, propterea q̄ locus dimoto osse in contrarium inanis relinquitur, vt facilius in ea parte firmetur membrum, in quam articulus excessit. nā cum superiores partes sede ac stabilimento indigeant, id inania loca non exhibent, sed plena, q̄p pe cum nihil firmari supra inanem locum possit. Propterea igitur & crus in eam partē propendere in quam os excidit, musculisq; qui ea parte sunt, tantūmodo operari consuevit. quocirca fit, vt musculi illi bene: reliqui ex opposita parte qui ociosi sunt, male alantur. **G**

Pleraq; autē in interiorem partem prolabuntur. Sed cum utraq; ossa tibiæ sine ulceratione fracta sunt, validiorem extensionem requirunt, ac si magnæ alternationes fuerint: aliquibus ex his antedictis modis extendendum est, verū tamen satis etiam sunt quæ a viris sunt extensiones. pleniq; enim sufficit, si duo ualentes uiri alter hinc, alter inde distendant. Intendere aut oportet in rectum secundum naturalem habitum, & è directo tibiæ & femoris, siue tibiæ siue femoris fracti ossa intendas. 60

Inferiores iuxta malleolos luxationes magis intro prolabuntur. causa est, q̄ suræ processus extrinsecus talum exquisitius completur, q̄ tibiæ intrinsecus. **H**

Atq; utrum ex ipsis deliges, ita te deligare vult, vt vterq; articulus tam coxa, q̄ genu extētum sit. Causam cur id fieri debeat, ipse demonstratione vsus subiūgit, cuius intellectu facilis sententia est, summa hæc est. Quia crus & stando & ambulando extensioni est assuetum: cum enim ad ambulandum corpus natura constituerit, figuram ad id accōmodatam ei præparauit: iccirco etiam cum cubant homines, extētum id plerūq; est, brachia vero & in ambulando, & alioqui vt plurimū **61**

Atq; utrum ex ipsis deliges, ita te deligare vult, vt vterq; articulus tam coxa, q̄ genu extētum sit. Causam cur id fieri debeat, ipse demonstratione vsus subiūgit, cuius intellectu facilis sententia est, summa hæc est. Quia crus & stando & ambulando extensioni est assuetum: cum enim ad ambulandum corpus natura constituerit, figuram ad id accōmodatam ei præparauit: iccirco etiam cum cubant homines, extētum id plerūq; est, brachia vero & in ambulando, & alioqui vt plurimū

A vt plurimum mediocriter inflexa continere consueuimus. nullus enim est, qui extensis ac porrectis brachijs deambulet. quocirca fit, vt etiam si quis brachium deligatum habeat, subiecta cubito mitella deambulare adhuc nihilominus possit. at vbi crus fractum est, vt prius q̄ prorsus occaluerit, ingrediatur, fieri vlllo modo nequit.

62 Ob hos igitur pretextus neq; in extensione, neq; in deligatione brachio & cruri figura eadem confert. si igitur extensio quæ a viris fit, satis fuerit: nihil amplius frustra laborandum est. machinas enim afferre cum non est opus, absurda affectatio est. at si non sint satis viri, aliquid ex necessarijs & violentis adhibendum est, quod accommodatum sit. Cum autem satis extensum fuerit, ossa iam componere, atq; ad naturalem statum reducere manuum palmis dirigendo, ac coaptando facile est. quod ubi feceris, deligare linteis extensum debes, siue in dextram, siue in sinistram circumducere prima lintea conueniat. initia tamen supra fracturam iniiciantur, primæq; inuolutiones circa ipsam ducantur. deinde in superiorem partem tibiæ, quemadmodum in alijs acturis dictum est, distributio efficiatur. Lintea uero latiora & longiora & plura multo esse in crure, q̄ in brachio debent. Vbi deligatum fuerit, supra planum aliquod & molle deponendum est: ne uel hac uel illac distortum, aut gibbum, aut repandum efficiatur.

Manifestissimas causas & verissimas pretextus, hoc est *προφάσεις*, vocauit: cum tamē i vsu sit, vt falsæ causæ pretextus appellantur. Paulo item inferius rursus verbo hoc ita utitur, vbi inquit ob hos igitur pretextus exteriore osse fracto celeres ingressiones fiunt. de sura enim loquens veram causam attulit, cur si ea cōminuta sit, velox motio cruris efficiatur: si tibiæ læsa fuerit, non nisi post multum tempus ea uti possint, qui id patiantur.

63 Maximeq; conducit, ut puluinus aut lineus, aut laneus, non durus, sed laxus in medio per longitudinem, aut aliquid aliud huic simile subiiciatur.

Tibiam hoc modo quo inquit, puluino magis q̄ canali collocandam ac firmandam esse censet. deincepsq; cur eos damnet qui canali vtantur, in hunc modum subiungit.

64 De canalibus enim qui in crura fracta subiiciuntur, subiiciendi nec ne sint, quid consilã dubito. nam iuuant quidem, non tamen tantum, ut illi qui eos supponunt, existimant, non enim, ut putant, immotum iacere crus cogunt, neq; dum hac uel illac uersatur reliquum corpus, efficit canalis ne crus sequatur, nisi ipse homo diligentiam adhibeat. neq; rursus uetat, quo minus crus uel hac uel illac absq; reliquo corpore moueatur. Adde qd immotus esse uidetur lignum subsistere, nisi simul molle aliquid in ipsum iniiciatur. in lecto uero transmutando, abeundoq; ad uentrem exonerandum utilissimum est. Licet igitur cum canali & sine canali & pulchre & turpiter rem conficere, probabilius tamen apud populares est, medicum minus esse erraturum, si canalis subiiciatur, licet id minus ex arte sit. Debet enim in plano & molli tibiâ poni prorsus in directum: propterea qd alioqui necesse est, ut deligatio à distortionem quæ ex situ euenit, quocumq; & quantumcumq; uergat, superetur. Respondeat item is qui deligatus est eadem quæ prius dista sunt.

C nam deligatio eiusmodi esse debet, & tumor ita in extremis exurgere, laxationes quoq; eodem modo, & religationes tertio post die faciendæ, nec non tenuiorem inueniri deligatam partem oportet: deligationesq; plures, pluribusq; linteis fieri, circumdariq; etiam pes laxè debet, nisi fractio ualde iuxta genu sit. Sed & extendendum mediocriter est: & in unaquaq; deligatione coaptanda ossa sunt, nam si rectè curetur, & tumor pro ratione succedat: tum deligatus locus tenuior, & gracilior, tum ossa reposita faciliora, extensioniq; obtemperatiora reperientur. ubi septimus aut undecimus dies aduenit, ferule, sicut in alijs quoq; fracturis dictum est, circumdandæ sunt.

Nunc quoq; scio medicos quosdam esse, qui cum femur aut tibiâ affecta est, cruri canales, & capsulas supponere consueuerunt: toti quidem cruri, cum femur patitur: sed cum tibiâ affecta est, alij toti cruri simili modo lignum hoc subiiciunt: alij tibiâ solam in capsula stabiliunt, ac firmant. Qui vnâ cum tibiâ femur etiam comprehendunt, membro quidem læsionem etiam ipsi afferunt, sed minus tamen quam alij ledunt. Nocumēta ab Hippocrate manifeste declarata sunt:

D vt repetenda à me non amplius esse uideantur, sed si quid hac in oratione obscurū fore existimo, id tantummodo mihi explicandum censeo: ac primū illud, quid capsula à canali differat. *γλωσσόκομον*, id est capsulam Attici appellant instrumentum quoddam scripij in modum, in quod multa ex utilibus coniiciunt homines, multasq; secretiores literas recondunt: quo item in itineribus uti nonnulli consueuerunt. siue autem *γλωσσόκομον*, siue *γλωσσόμοιον* quispiam dicat, siue etiam per duo π scribatur, siue per duo ω : nihil refert. Capsulam uero quæ cruribus subiicitur, oblongiorem esse & angustiorē ceteris consuetis perspicuum est. quippe cum ea, quam latitudo cruris sit, uel crassitudo, uel quouis nomine aliquis appellet, latior multo esse non debeat: ut interiectis vtrinq; lanis crus ita astringatur, ut neq; si uelit æger crus deflectere, id angustia permittat. tametsi deflexionem eius in dextram aut sinistram partem prohibere lanarum iniectio potest: quin sursum uero & deorsum moueatur, non potest. Vnde etiam Hippocrati huiusmodi ligni vsus non placet, præfertim cum etiam immite sit, quod ipse *ἀστεγέστερον* appellat: quasi inclementius dicas, id est iniucundum ac molestum, eo quod non cedit, ut puluini qui subcervicales, & subcubitales appellantur: qui cum subiiciuntur, mediocriter cedentes cruri molestiam nullam afferunt. Machinamentum tamen huiusmodi utile est, cum ægri uel alium exonerare, uel ex altero lecto in alterum traduci uoluerint: quo commodius ac mollius cubent. ob hoc enim præci-

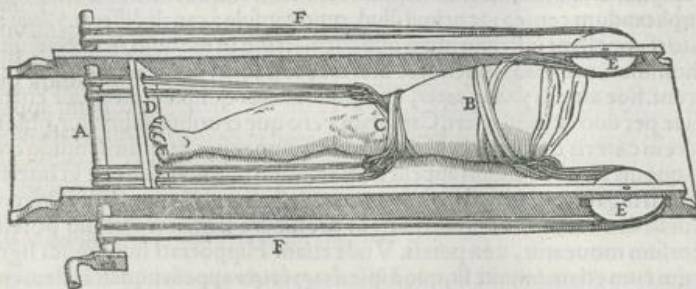
Gal. in lib. Hipp. de fracturis

pue vsum eius admittimus. Quamquam loco ipsius huius ligni puluino nonnulli vti consue- **B**
 runt, nam statim à principio per transversum mitellas puluino subiectas, vbi crus imposuerint,
 vtrinque ad cruris altitudinem complicant atque astringunt: tum eas in superiore membri parte in-
 ter se colligantes stabilem ita cruris depositionem esse existimant, nam puluinus in ægrotantis
 transmutationibus loco capsulæ cruri subtenditur. Accedit quod in inferiore parte cruris ex-
 trema lignum aliqui erectum adiungunt, quod summum pedem propellunt, subiectis tamen prius
 lanis: atque id ea causa faciunt, ut neque crus trahatur sursum, neque deorsum feratur. quippe cum sur-
 sum tolli vinculum: deorsum ferri applicatum plateæ lignum prohibeat. Sed enim licet hæc ad tu-
 telam præparata à medicis sint, per ea tamen non fit, ut motio articulorum impediatur: cum eger
 & tali, & genu articulum hæc illac mouere paululum queat, nam de coxæ articulo ne dicendum
 quidem quicquam est: cum neque à capsula, neque à canali prorsus contineatur. Canalis igitur cum
 cætera cum capsula habeat communia, in forma tantum differt. teres enim extrinsecus est, con-
 cauus intrinsecus instar canalium imbricum in tegulis, vnde etiam nomen ipsi est, ls autem ad
 presentem vsum aptior quam capsula propterea videtur, quia totum circum circa crus compre-
 hendit: in capsula enim loca quædam inania post injectionem cruris relinquuntur. Vnde non-
 nulli medici sunt, qui plures canales habeant præparatos, ut in singulis eo vrantur, qui vniciuique **F**
 cruri fuerit accommodatus, dantque operam ut lignum eiusmodi reperiat, ex quo excuato
 eos validos simul & albos, & molles efficiant. Quidam etiam apud nos medicus complures hu-
 iusmodi canales è tiliâ confectos habebat: eisque subinde pro magnitudine vniuscuiusque cruris
 utebatur, non absque vinculis, id quod à quibusdam in puluini fieri dixi. sed in illis vincula laxio-
 ra effecta vsum ipsorum corrumpunt: hic absque vlla compressione ob mollitudinem ligni in tra-
 ducendo ægro crus continent. Veritamen à recentioribus medicis ad firmiter continendum
 vtrumlibet os fuerit affectum, siue femoris, siue tibiæ, capsula machinaria insuper est adiuuenta:
 quæ & fabricam & vsum in modum quem subscribam, habet. quæ sanè non ab re mihi videtur
 fuisse excogitata ad callum siue femoris, siue tibiæ obducendum. Adiacet enim in extrema eius
 parte axis, in quem laqueorum qui distendunt membrum, capita adducta circumiiciuntur: qui
 quidem laquei extremis partibus ossium eius qui curatur, circumdati fuerint. hi autem ex duo-
 bus aduersariis ac perpetuis loris consistunt, quæ *διὰ τὴν αἰῶνα* nuncupant: ita ut quatuor vniuscuiusque
 laquei crura euadant, duo à dextra parte, à sinistra item duo. hæc enim crura laquei inferioris per
 foramina quædam, quæ in inferiore capite capsulæ facta sunt, traiciuntur, atque ad axem perdu-
 cuntur, superioris vero laquei crura prius in superiorem capsulæ partem reducta, etiam ipsa si- **G**
 mili modo per foramina à lateribus capsulæ traiciuntur: foramina autem hæc trochleas habent:
 postea vtrinque extrinsecus capita hæc laqueorum ad axem reducantur. His enim ita apparatis
 vna axis circumductio vtroque simul laqueos, deorsum eum qui inferiore fracti ossis parte circū-
 ligatus est: sursum alterum intēdit, ita ut post depositionem etiam tibi per singulos dies laqueo-
 rum distentionem corrigere, siue intendere, siue laxare eam volueris, liceat. nam axis laqueum
 qui in inferiore parte membri est, recta intentione trahit: eum qui supra est, non recta, sed ea quæ
 transumptiua appellatur.

ut ee 7. d. n. p. 14. H.

CAPSVLA MACHINARIA *Fig. 4. H.*

- A. AXIS AD QUEM LAQUEOR. CAPITA CIRCUMIICIUNTUR.
- B. LAQUEVS SUPERIOR.
- C. LAQUEVS INFERIOR.
- D. INFERIOR CAPVT CAPSVLAE.
- E. TROCHLEAE.
- F. SUPERIORIS LAQUEI CAPITA AB EXTERIORI PARTE CAPSVLAE.

agendum est. Ac maxime quidem in prima deligatione semper fracturæ omnes, quatenus conuenit, extendende sunt:
 sin minus id potest, saltem quicquid, quodcumque enim os non recte compositum deligatione fuerit compressum: dolo-
 re locum eum nexat. Reliqua curatio eadem est. At os interius, quod in priori parte tibiæ extat, quæ *ὀστέον* mo-
 catur, molestius in curatione est: maioremque intentionem requirit, & nisi fracta recte composita fuerint, occultari vi-
 tium.

Adhibita tamen cura **65**
 ne earum inflexiones è di-
 recto malleolorum, & su-
 pra tendonem pedis, qui
 in tibia est, fiant. Ossa au-
 tem tibiæ, si recte curantur,
 quadraginta diebus cor-
 roborantur. **H**
 q. si suspicis-
 vis os aliquod directione
 adhuc indigere, aut ul-
 cerationem aliquam ti-
 meas: infra hoc tempus
 resoluendum tibi est: atque
 ubi composueris, religan-
 dum. Si vero alterum os
 fracti sit, intentione qui-
 de imbecilliore est opus:
 non tamen in extendēdo
 deficiendum, aut ignaue

A tium non potest. apertum enim & carnis expertum totum est: atq; eo fracto in crus insistere multo tardius queunt. Cum os autem exterius fractum est, multo & facilius & occultius ferunt, etiam si non bene admodum fuerit repositum. quippe cum & carne opertum sit, & cito in pedes qui id patiuntur, insistant, interius enim tibiæ os maiorem oneris partem nebit, nam tum crus ipsum, & pondus reliquum è directo crus impendens facit, ut interius os maiorem laborem subeat. femoris enim caput superiorem corporis partem sustinet, idq; in interiore parte cruris, non exteriori est, sed ex tibiæ anterioris partis processione. tum reliqua corporis dimidia pars huic magis processione appropinquat, quam exteriori. adde q; quod est intrinsecus, crassius est, q; quod extrinsecus, quemadmodum etiã quod in cubito est, ex processione parvi digiti tenuius est ac longius.

Prominentes ossium partes, cuiusmodi sunt tibiæ & suræ inferiora capita, impositiones ferularum non tolerant. quod cauendum esse nunc innotuit. Inflexiones autem dicit, perinde ac si flexiones ac sedes dixisset: sed in præpositione adiuncta è euidentius id quod volebat, significaturum existimauit. Hæc igitur ossa, quia & extant, & nuda carnibus sunt, à ferularum insidentia colliduntur. immo non ossa collidi dicendum est, sed musculos, & quasdam neruofas partes, & cutem, quæ super ipsa ossa sunt. cum enim inter duo corpora dura intercludantur, ferulas videlicet extrinsecus, os intrinsecus, colliduntur, & contunduntur: ac sæpe ita ægre afficiuntur, vt exulcerentur. In calcem vero ex posterioribus partibus in anteriorem tendo innectitur, à musculo, qui in carnosa posteriore parte tibiæ est, exortus: qui cum nudus admodum sit, atq; emineat, præcipue in carne expertibus hominibus, impositam ferulam non fert: sed sensu maxime præditus cum sit, ex collisione inflammatur. Corpora item malleolorum ossibus superiecta ob duritiem eorum quæ ipsa vtrinq; constringunt, vt dictum est, collisa, adeo afficiuntur, vt elisiones patiantur. ita enim vocat Hippocrates quæ in summa cute exulcerationes ex cõpressione existunt.

66 In articulo tamen inferiore longioris ossis subiectio similis non est, quippe cum cubiti gibbus & poples dissimili modo inflectantur. ob hos igitur prætextus exteriori ossi fracto celeres: interiore tardæ ingressiones sunt.

Cum superius os suræ longius esse quemadmodum & cubiti, atq; vtrunq; è regione parvi digiti situm, tenuiusq; altero sibi annexo esse dixerit: qua inter se differant deinceps subiungit. Dictumq; perspicue à nobis quoq; est in commentario de ossibus, cum de alijs, tum de dearticulationis vtrorunq; horum differentia, ac radiũ quod exteriori brachij tuberculo innexũ circa ipsum moueri: & tam in exteriorem partem, quam interiorem verti. In crure vero cum tibia sola femori articulo iungatur: suræ motum nullum esse, non enim hinc & inde versari articulum huic, sicuti in cubito, posse: sed inflecti tantummodo: & neq; hoc quidem simili modo vt in cubito, illic enim cardinamentum brachij in sedem cubiti inferitur. In genu vero duo femoris tubercula duplices tibiæ sinus ingrediuntur. illic in brachium duas cubitus cornices infigit, alteram à posteriore parte cum perfecte extenditur: ab anteriore cum inflectitur, alteram. At in femore nihil horum fit: quippe cum nullos huiusmodi vertices, ac cornices tibia habeat. Cubiti igitur gibbus & poples dissimili modo inflectuntur. Ipse superius cum de cubito ageret, ita dixit, sed cum illo osse idem est ἀγκών qui vocatur, id est cubiti gibbus, in quem innitimur. manifeste declarans acutissimam cubiti partem se cubiti gibbum appellare, quem δὲλεγον, id est vlnæ verticem, & cubitum etiam vocant. Nunc vero dissimili modo inquit cubiti gibbum & poplitem flekti, perinde ac si ita diceret, dissimili modo articulum circa cubiti gibbum inflecti, ac poples. Accedit quod ipse etiam inferius ait, quæ circa cubiti gibbum contingunt, molestiora sunt: cum de luxationibus loquatur. Illud igitur memoria tenendum: proprietatem nominum apud nullum ex antiquis Græcis exquisitè seruari: sed aliàs proprie, aliàs per translationem apud eos vsurpari vocabula consueuisse. Sic etiam poplitis nomen huiusmodi est, sicuti & alæ. alæ enim locum qui sub humero est: poples oppositam genu partem posteriorem, significat. nam & genu ipsum totam iuncturæ huius partem indicat. siue enim in cute loci huius vlcus oriatur alicui, hominem in genu habere vlcus dicimus: siue neruus qui cuti subtenditur diuisus fuerit, in genu vlcus esse aiunt, non secus si patella ipsa patiat, quam μύλων, id est molam, & ἐπιγονάτιδα, hoc est supergenualem etiam vocant. Quin etiam latera ipsa explicantes nonnulli modo intra genu: modo extra genu esse vlcus affirmant. totum enim in latitudine locum hunc genu appellant: quemadmodum poplitem, & alam, & humerum. sic quoq; cubiti gibbum, malleolos, primam partem palmæ totum locum Hippocrates vocat. sæpe etiam humeri, gibbi cubiti, genu, poplitis, coxæ, malleolorũ articulu appellare consuevit. Patet iam quàm varie nominibus vta tur: quemadmodum etiam facere reliquos veteres dixi, neglecta ista à posterioribus obseruata circa hæc minuta loquendi curiositate: quam qui exercent, appellare exquisitam diligentiam consueuerunt.

DE FEMORE.

67 At vero si femoris os fractum sit, extensio diligenter in primis facienda est: ne minus q; debeat, efficiatur. amplior. n. si sit, nullam lesionem affert, neq; enim si ossa distantia ex vi intentionis deligant quispiam, detineri ita à deligatione possunt, ut distent, sed ubi primum dimiserit qui intendunt, inter se coeunt.

Septima Classis,

HHHHHHH iij Qm

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

Quoniam maximi musculi sunt circa femur, merito cauendum censeo, ne extendendo membrum in aliquo deficiamus. id quod sepe numero fit. Vt igitur securius distendamus, licet amplius, quam conueniat, intendamus, laesionem inde nullam esse euenturam inquit. quod enim alijs in membris suspicari posset aliquis, hic concedit. Quid autem id est: ut os fractum, etiam si distent inter se partes separatae, deligatur. videbatur enim e contrario fieri debere, eas videlicet inter se prorsus coniungi: ne inani loco in medio relicto, in quo sanies colligerentur, os in siderationis discrimen veniret. sed hic, etiam si distantes ossis fracti partes deligentur distentione ampliore facta, post deligationem tamen non ita permanent, sicut in alijs membris, in quibus fasciarum iniectione musculos immotos seruat. in femore enim ob musculorum magnitudinem timendum id minime esse inquit. propterea quod eam vim non habet deligatio, ut cohibere ipsos valeat, sed ab ipsis superatur. Hoc autem inquit, quia deligationi propositum est, ut in eo habitu seruet femur, in quo erat cum deligabatur: musculis vero, ut ad suum caput recurrant. Cum itaque contrarij vtrique hi scopi sint, si deligatio preua luerit, naturalemque musculorum motum vicerit, fiet ut fracti ossis partes dehiscant: sin autem musculorum motio deligatione fortior fuerit, musculi ipsi ad principium suum retrahentur: atque ita simul inferiores partes ossis fracti contrahent, ac superiori committent.

Crassae enim et ualidae carnes hic cum sint, deligationem sperant, non ea ab superantur, quod igitur dicebamus, bene distendendum est, sineque ulla distortionem, nihilque deficiendum, magnum enim dedecus est, et nocumentum, si breuius femur reddatur. Nam brachium si breuius euadat: et occultari potest, et non magnum damnum affert. at cruris breuius effectum claudum hominem facit. propterea quod alterum quod sanum est, redarguit, ut utilius sit, si quis praue est curandus, ut utroque curare potius, quam altero tantum patiat. quippe cum equalis sibi ipsi ita euasurus sit. Vbi tamen satis extenderit, palmis manuum componere ossa diligenter debes, ac deligare eodem modo, sicut superius scriptum est: iniunctaque iniicere, et in superiorem partem fasciam deducere, ut diximus. et eger eadem respondeat quemadmodum etiam supra: et laboret, et melius se habeat, et religetur simili modo. femularum quoque appositio eadem esse debet. femur autem quadraginta diebus corroboratur.

Quos nos musculos modo diximus, eos hic carnes Hippocrates vocat, vulgari usus appellatione: propterea quod caro omnis sensu praedita musculi pars est, quae in medio praecipue eorum reperitur. nam in extremis partibus neruosi magis musculi apparent, quam carnosii.

Insuper intelligendum illud est: femur in exteriorem partem magis quam interiorem: magis item in anteriorem, quam posteriorem obstippum esse: ac propterea in has quoque partes si recte non curetur, distorti queri solere: cumque in partibus carne magis careat, occultari in distortionem non posse, quocirca si tale quippiam suspicaris, machinari ea debes quae in brachio distorto facienda consulimus.

Obstippum hic, id est γαῦσος, obtortum ac curuum significare ex ipsa re perspicuum est. femur, n. rectum non planè est, sed in exteriorem et anteriorem partem magis incuruatur: ut in contrarium cauius euadat. Siue autem γαῦσος dicendum sit cum acuto accentu, an γαῦσος cum circumflexo, in dubio est, cum non admodum in usu apud graecos huiusmodi vox sit: sed ex analogia tamen nonnulli circumflexum hoc nomen censent, non secus ac καῦσος, μαῦσος, γαῦσος. quorum nominum primum febrem ardentem, alterum maurem, vltimum superbum significat. Alij contra acuto accentu scribi debere asserunt eo argumento, quod omnia quae morbos et affectus huiusmodi significant bisyllaba nomina acuto accentu pronunciantur: ut χαλδός, λοφός, σεβλός, κρητός, βλαυσός, εἰψός, id est claudus, repandus, tortus, incuruus, valgus, varus: neque tantum bisyllaba, verum etiam ferè omnia reliqua, quae sunt affectuum huiusmodi significatiua, ut est ἀρθρωτικός, πλυρωτικός, ἰππετικός, hoc est articularis, lateralis, iecinorarius. Vtro igitur modo quispiam proferre velit, concedito: siue circumflexo accentu utatur, siue acuto: in quod tamè propendere eos tantum deprehendi qui librum hunc legunt. sicut igitur quisque voluerit, etiam tu pronuncies, neglectis et accentibus et nominibus his, utpote quae ad philosophiam nihil conferant: ac multo minus ad geometriam, aut arithmetica, aut musica, aut astronomiam. Quod si nulla ars ad finem suum consequendum miserorum ac perditorum horum verborum minuta ista curiositate indiget, hoc hominum studium non modo admittendum non est, verum etiam quam maxime deridendum.

Circumijcienda autem pauca lintea sunt et circa coxam et ilia: ut et inguina, et articulus qui in eo loco est, quod dicitur gressura, insuper deligatur. nam et alioqui confert, et ob id quoque, ne extremae femularum partes si supra indeligata applicentur, ledant.

Os quod femoris caput excipit, ἰχίον, id est coxa appellatur: quemadmodum concauitas eius acetabulum dicitur, vtrisque his nominibus poeta eo loco utitur, cum inquit. Qua coxae femur innexum est, acetabulum at ipsum appellat. Iliam autem, id est ἰχίον, iliorum ossa nonnulli interpretantur: alij superiorem partem, quae proprie à laxitate λαπέρον, hoc est cassum, vocatur. cuius nominis apud Homerum fit mentio eo versu, perque ilia vulnus adegit.

Sed

A Sed ego sicut *λαπαρών* & ex experientia, & ex usu tu Hippocratis & Homeri, tum ipsius morbi partem eam esse affirmare possum, quæ inter thoracis, & iliorum ossa subsidit: dicitur autem de ea suo loco: ita de hoc verbo *ἰξύων* quid asseram dubito. Nam cum singulari numero Homerus eo usus ita inquit, *ἴλι* circumdat zonam centum orbibus aptam, eam corporis partem esse ille existimaret quispiam, quæ inter thoracis & iliorum ossa interfacet: propterea quòd ei loco cingulum circumdari verisimile sit. Cum vero rursus hac oratione Hippocrates plurali numero deliganda ista dicat, & par sit, ut ad iliorum ossa ascendat deligatio: hæc ista hic dici opinari aliquis merito posset. Ad præsens autem negotium scire illud vtile est: cum in superioribus femoris partibus fractura contigerit, tunc non solum vsque ad inguina esse deligandum, sed ad superiores etiam partes fasciatione progrediendum, quæ quidem partes sunt, primum coxa, deinde iliorum os, tum ossibus carens ac vacuus locus, quem *λαπαρῶν*, nominant.

DELIGATIO CIRCA FEMUR. INGVINA COXAM. ILIORV OS ET ILLA.

Sive igitur hucusque etiam producere deligationem velit quispiam, concedendum est: siue iliorum ossibus deligatis contentus sit, non est laborandum, ut ea transgrediens ilibus ite fasciam circumducatur: cum ante omnia id curet Hippocrates, ut nullus locus dum deligamus absque fasciatione relinquatur: sed omnes partes ex æquo linteis comprehendantur, quoad occupatum sani etiam aliquid videatur. *πλιγὰ δ α* autem, id est gressuram alij per *γ*, alij per *χ* scribendum putant: locumq; significat medium inter duo crura, quo videlicet in diductione feminum gressuum vicissitudines

B deambulando efficiuntur. unde etiam *ἐπιπλιχθῶν* & *διεπιπλιχθῶν* verba, i. egressum esse, & di-gressum esse apud ipsum habentur, quinetiam apud Homerum, campo hi gradiunt aperto.

71 Deficere siquidem à nuda parte semper ferule & hinc & inde multum debent, semperq; id providendum est, ne aut supra os ex ijs qui iuxta articulos natura prominent, aut supra nervum articuli impositio ferularum fiant.

C Licet de vna aliqua specie agat Hippocrates multa etiã communia & generalia docere interdum solet: quod cum facit, ut non ad solam ea speciem, sed vel ad omnes, vel ad plures, vel ad aliquas pertinere declarat: interdum semper sicuti nunc: interdum ad multa vtile est hoc intelligere: aliquando ad omnia vtile hoc est: atq; huiusmodi quædam, orationi suæ adiungit. Quod. n. nunc præcipit, vere semper vtile est: neq; in femore tantum, sed in omnibus quoq; fracturis observandum est, quæ ferulas admittunt, tanta enim eas longitudine esse convenit, ut nudam partem non attingant. maximeq; id cauendum esse inquit, cum extremæ ferularum partes ossium prominentijs appropinquant.

72 Tumores autem qui in poplite, aut pede, aut aliqua alia parte ex compressione existunt, lanis multis succidis bene carminatis vino & oleo madentibus cerato sublinendo deligandæ sunt. & si ferule comprimant cito laxandum, gra-cileferent autem, si supra ferulas linteis tenuibus ab infima parte sursum fasciando tumores deligare.

Tumores qui ex humoribus ex vehementi compressione illuc elisis existunt, atq; exurgunt: lanis multis succidis bene carminatis, oleoq; & vino irrigatis deligando curandi sunt: prius tamẽ cutem supra quã hæc imponenda sunt, inungi cerato iubet, tum eandem deligationem ab inferiori parte sursum faciendam censet. Ac de modo quidem deligationis ipse superius edocuit, cū vnde incipiendum, quoq; voluenda ac deducenda fascia sit, iam dixerit, de vi autem medicamentorum quibus utitur, dictū quidẽ fufius in proprijs tractationibus est: dicentur tamen etiam nunc summamim ea quæ ibi fuerunt declarata.

D Oleum igitur sensum doloris mitigat, discutiendiq; vim habet. vinum exiccat, reprimit, concoquit, emollit, discutit. patet item sordidas lanas, quæ succidæ appellantur, necnon ceratum vnã cum mitigandi vi discutere ac reprimere: ut merito ex huiusmodi medicamentis curationem constituerit. Quoniam enim tumor ab humoribus à deligatione illuc expressis maior, quàm par sit, euadit: primum spectandum in curatione eius illud est, ut quod in membro tumescente præter naturam collectum fuit, exinaniatur, id autem reprimendo, & discutiendo, & mittigando fieri maxime potest. reprimendo quidem ac discutiendo, ut prorsus, quod superuacuum illic est, euacuetur. mitigando, ne ob dolorem fluxionem pars affecta patiatur. Nam propterea in inflammatis minus discutientibus, minusq; reprimentibus vti consueuimus: quia quæ vehementem hanc vim habent, dolores irritant. Hoc consilio itaq; Hippocrates ad hanc curationem succidas lanas, id est sordes habentes, oleumq; & vinum, & ceratū assumit. Lanas autem bene carminatas esse iubet, id est subactas & concertas, lenitudinis & mitigationis causa. quæ enim sunt lotæ, vbi carminantur, facile mollescunt: succidæ vero ob sordem non faciles carminatu, concertuq; sunt. quocirca si negligentius subigantur dolentibus membris siccæ ac duræ occurrunt, Ideo cum sciret hoc aliquando negligentius fieri bene carminatis/

Gal. in lib. Hipp. de fracturis

natis adiunxit. Multas etiam assumendas inquit, ut conseruare vini & olei humorem queant, facile siquidem arefiunt, quæ pauca sunt. Modus vero deligationis priorem scopum, sicut dictum est, seruat: ut ab intumescensibus partibus sanguinem ad superiora auertat. E

Ita enim gracilis quamcittissime tumor efficeretur.

73

Si proprie quis loqui vellet, intumescens membrum, non tumorem gracilem euasurum esse dixisset, is enim non gracilescere, sed tolli prorsus à nobis debet. Sed ita plerumque veteres loquuntur: & præcipue ij qui facundissimi habentur, neglecta ista postea exercitata in nominibus minuta loquendi curiositate: quam qui tractant, exquisitam loquendi diligentiam appellare consueverunt, qui sanè laudandi essent, si hac sua exquisita loquendi diligentia licet loquendi proprietate, quomodo cunq; voluerint nominare, clarius res, quàm veteres scriptores, explicarent. sed si & obscurius & humiliter id faciunt, cur veterum negligentia non eligenda magis sit, non video.

Transgredere turq; supra priores deligationes, sed hoc tamen deligationis modo utendum non est: nisi periculum sit, ne tumor aut pustulas contrahat, aut nigrescat, at nihil tale sit, nisi nimis quis fracturam comprimat, aut inclinatum habeat, aut manu scalpat, aut aliquid aliud quod iritet, corpori impingat. 74

F

Ex hac lectione alij supra deligationem ascendere humores ex tumoribus elisos volunt: alij ad loca deligationis tantum peruenire, quorum sanè discordiam iudicare, si definiatur deligatio, difficile non est. nam si remissis ferulis tumentem partem eo quo dictum est modo, deligaremus, aliquid sanguinis in loca deligationis deferretur. si vero detractis ferulis resolutaq; tota deligatione statim de integro modo eo, quo in fracturis solemus, vbi, à tumoribusq; exoritur deligaremus: fieret ut humor elisus priorem deligationem in superiora loca transcenderet.

Canalem si quis sub ipsum femur ita subiiceret, ut poplitem non excederet, obesset is magis, quam prodesset. non enim uetaret, quo minus aut corpus, aut tibia sine femore moueretur. nam & molestus esset popliti admotus: & quod minime decet, id facere permetteret. minime enim decet, ut genu inflectatur, nam omnem confusionem affert deligationibus siue femur sit deligatum, siue tibia, quicunq; genu inflectit, necesse quippe ei est, ut & musculi alias aliam figuram habeant, & ossa fracta moueantur. ante omnia igitur curandum est, ut poples quosq; extentus sit, uideatur igitur canalis prodesse, si simili modo à coxa usq; ad pedem subiiciatur. 75

Deinceps postquam de tumoribus dixit, de canali scribit, de quo satis à nobis dictum superius fuit. nam & velle eum docuimus, ut vel perpetuum, id est continuum & toti cruri substratum canalem subiiciamus: vel penitus omittamus. & de capsula machinaria à recentioribus medicis recte excogitata, nonnulla declarauimus. G

Præterea sub poplitem mitella laxè circumdanda cum canali est, non secus atq; infantes in cunis fasciantur, deinde ubi femur in superiorem partem, aut in latus uersabitur, firmius cum canali ita detinebitur. Si igitur fieri debet, perpetuus faciendus, uel non faciendus canalis est. 76

Quod ait cum canali, duplici modo intelligitur à quibusdā. Alij enim extrinsecus canali circumijciendā mitellā censent: ut inquit, mitellā laxè utriq; rei simul esse circumdandā & popliti egrotantis, & canali extrinsecus: ut poples ipse à mitella non ipsi, sed canali tantummodo circumiecta contineatur. Alij vero ipsi popliti extrinsecus circumijciendam mitellam putant, ut vnā cum canali ipsa quoq; crus sustentet: hoc est vnā cum subiectione canalis, eo quod neq; ipsa sola, neque solus canalis ad stabilimentum sufficiant, sed utraq; simul requirantur.

Valde autem laborandum est, ut summus calx & in tibia, & in femoris fracturis apte deponatur, nam si pes suspensus fuerit, reliqua tibia affult: necesse est, ut in anteriore parte tibiae ossa in curua appareant. Sin autem calce altius, quàm conueniat sulco, tibia suspendula sit: os idem in anteriore parte tibiae cauius iusto uideatur, necesse est: præsertim si calx forte hominis magnus natura fuerit. Cæterum omnia ossa tardius corroborantur, nisi naturali situ collocata sint, in eademq; figuram quæta permaneant: imbecilliusq; occalescunt. 77

H

Superius cum de cubiti appensione loquebatur, diximus nonnullos sine negatione, alios cum negatione suspensum legere: eosq; qui addebant negationem suspensum interpretari dependentem, ac nullo subiecto sustentaculo firmatum. contra alios qui tollendam negationem assererent, suspensum pro eo sumere, qui supposita mitella firmiter gestaretur, ac stabiliretur. Affultam autē, id est ἰσοματισμένην inquit firmatam ac subnixam à verbo ἰσοματίζαν, quod ἀπὸ τῶν ἰσομάτων, id est à fulciminibus deduxit. fulcimina autem etiam apud Homerum agnoscimus, eo versu, Fulcimina puppibus abstrahunt. erit igitur affulta/profirmata. 78

Galeni